

Online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap

Een onderzoek naar behoeften op het gebied van formele en informele hulpverlening.

Eva Luna van Hees

Scriptie geschreven in het kader van de Master Forensische Criminologie aan de
Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden.

Scriptiebegeleider: Janne van Doorn

28 juni 2024

Aantal woorden: 12537

Inleiding

Voor jongvolwassenen hedendaags is het bijna ondenkbaar dat er ooit een tijd was zonder het internet (Lucero, 2017). Digitale media en sociale media hebben het mogelijk gemaakt om bijna overal met de wereld verbonden te blijven via bijvoorbeeld Whatsapp, Twitter, Facebook, Instagram etc. (Lucero, 2017). Hoewel het internet en sociale media veel voordelen heeft, zoals het eenvoudig zoeken en verspreiden van informatie, kent het ook nadelen (Drew, 2023). Zo bestaat er het risico op cyber pesten en verplaatsen vormen van seksueel geweld zich steeds meer ook naar de online omgeving (Drew, 2023; Dunn, 2020; Woodlock, 2015).

De verplaatsing van seksueel geweld naar de online omgeving is door Henry en Powell (2015, 2018) geconceptualiseerd als “technology-facilitated sexual violence” waarbij schadelijke seksueel agressieve en intimiderende gedragingen worden gepleegd met behulp van of gebruikmakend van communicatietechnologieën. Maar ook terminologie als ‘image-based sexual abuse’, ‘online sexual violence’, online seksuele intimidatie, online seksuele grensoverschrijding of online seksueel misbruik wordt gehanteerd. Deze termen kennen een overlap in de elementen die worden gebruikt om online seksueel geweld te omschrijven, namelijk dat het in de kern gaat om seksueel geweld waarbij gebruik is gemaakt van digitale technologieën. Hierbij is vooral het stukje ‘consent’ een belangrijke factor in het bepalen of er sprake is van online seksueel geweld (Cense & Redert, 2022). Omdat de terminologie van Henry en Powell (2015, 2018) het meestomvattend is en alle verschillende vormen van online seksueel geweld dekt, wordt in dit onderzoek deze definitie gehanteerd.

In de loop der jaren zijn er een aantal vormen van online seksueel geweld ontstaan. Echter zijn deze niet alomvattend en komen er met de tijd nog alsmaar nieuwe vormen bij. In dit onderzoek wordt beperkt tot de volgende vormen: ongewenste sexting, exposen, photoshop-sexting / deep-fake, sextortion, grooming en shame sexting. Ongewenste sexting

houdt in dat seksueel getinte foto's of video's online worden gedeeld zonder toestemming van de persoon die erop staat (Cense & Redert, 2022; Koole et al., 2024; Van Ouytsel et al., 2021). Deze vorm komt nauw overeen met shame sexting. Het verschil hierin is echter dat bij shame sexting de foto's of video's worden gedeeld met als doel het slachtoffer te beschamen en te pesten. In de volksmond wordt dit ook wel aangeduid als wraakporno, waarbij beelden vaak verspreid worden door een ex-partner die de beelden mogelijk met instemming heeft ontvangen of genomen tijdens de relatie (Cense & Redert, 2022; Koole et al., 2024; Van Ouytsel et al., 2021). Exposen verwijst naar het begrip 'ontmaskeren', waarbij naast het feit dat iemands foto's of video's zonder toestemming online worden gedeeld, dit samen gaat met het delen van diegenen persoonlijke informatie (Cense & Redert, 2022; Koole et al., 2024). Dit gebeurt vaak met als doel om iemands reputatie te schaden of diegene te vernederen. Soms worden hierbij ook de beelden naar familieleden, vrienden of diegene z'n werkgever gestuurd. Photoshop-sexting of Deep-fake is een relatief nieuwe vorm van online seksueel geweld waarbij iemand een sexy foto of video deelt die is bewerkt, zodat het lijkt alsof iemand anders op die foto staat (Cense & Redert, 2022). Zo kan iemand door gebruik te maken van kunstmatige intelligentie zijn gezicht verwisselen met het gezicht van een ander persoon in een seksuele deep-fake video, waardoor het lijkt alsof diegene in de seksuele video te zien is terwijl hij seksuele handelingen uitvoert waaraan hij nooit heeft deelgenomen (Chesney & Citron, 2018). Sextortion wordt ook wel seksuele afpersing genoemd. Dit houdt kort gezegd in dat naaktbeelden van een persoon worden gebruikt om diegene af te persen, te bedreigen of te chanteren (Dunn, 2020; Patchin & Hinduja, 2020; Van Ouytsel et al., 2021; Koole et al., 2024). De dader dreigt om iemands seksueel getinte beelden te verspreiden om diegene zo te dwingen tot geld overmaken, meer beeldmateriaal te maken, seksuele handelingen uit te voeren of andere eisen te vervullen (Cense & Redert, 2022). Hierbij hoeft de dader niet per se ook daadwerkelijk in bezit te zijn van de seksueel getinte beelden. Soms

‘bluft’ de dader deze te hebben. De laatste vorm is grooming welke zich specifiek richt op online contact met minderjarigen (Cense & Redert, 2022). Het is als digitaal 'kinderlokken' waarbij de groomer een nepaccount aanmaakt en zich voordoeft als een leeftijdsgenoot om het vertrouwen van een minderjarig persoon te winnen. Het uiteindelijke doel van de groomer is om seksueel misbruik te plegen, bijvoorbeeld door het slachtoffer te overtuigen naaktfoto's te sturen of in persoon af te spreken. Tegelijkertijd zorgt de groomer ervoor dat de persoon hierover niet praat met mensen die hij of zij vertrouwt.

Het is moeilijk om de volledige omvang van online seksueel geweld vast te stellen, aangezien dit onvoldoende wordt gerapporteerd (Mkhize et al., 2020). In Nederland wordt de prevalentie geschat aan de hand van de Prevalentiemonitor Huiselijk en Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag (PHSG). Uit PHSG over 2022 blijkt dat maar liefst 6% van de ruim 25 duizend deelnemende mensen van 16 jaar en ouder te maken hebben gehad in het daar voorgaande jaar met online seksuele intimidatie zoals het verspreiden van naaktfoto's of seksfilmpjes via internet (Akkermans et al., 2022).

Met de groeiende populariteit van sociale media en de nieuwe vormen van seksueel geweld in de online omgeving heeft bezorgdheid doen rijzen over de prevalentie van cybergeweld en de veiligheid van gemarginaliseerde individuen en groepen, met name de LHBTI+ gemeenschap (Mkhize et al., 2020). De term LHBTI+ is hierbij een paraplueterm voor groepen met verschillende seksuele oriëntaties, genderidentiteiten of -expressies en geslachtskenmerken. De eerste drie letters staan voor lesbisch, homoseksueel en biseksueel, welke verwijzen naar seksuele oriëntaties. Hierbij geven lesbische en homoseksuele personen aan te vallen op dezelfde sekse en vallen biseksuele personen op zowel mannen als vrouwen. Trans(gender) personen (T) ervaren een verschil tussen diens genderidentiteit of genderexpressie en het geslacht dat hen bij de geboorte is toegewezen. Intersekse (I) personen hebben geslachtskenmerken die niet volledig overeenkomen met de maatschappelijke en

medische normen voor mannen- en vrouwenlichamen (Van Ditzhuijzen en Motman 2020). De ‘+’ staat voor alle andere genderidentiteiten en seksuele voorkeuren die afwijken van de maatschappelijke norm (Huijnk et al., 2022).

De bezorgdheid welke in voorgaande alinea wordt benoemd is niet ongegrond, aangezien uit verschillend internationaal onderzoek bekend is dat personen binnen de LHBTI+ gemeenschap al vaker slachtoffer worden van fysiek seksueel geweld dan heteroseksuelen (Langenderfer-Magruder et al., 2016; Rothman et al., 2011; Beaulieu et al., 2017; Edwards et al., 2015; Palmer et al., 2021; Todahl et al., 2009; Wirtz et al., 2018; Moschella et al., 2020; Kosciw et al., 2016). Zo blijkt uit het onderzoek van Gruber en Fineran (2008) dat lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgenderjongeren een bijzonder hoog risico te lopen op seksuele intimidatie. Onderzoek van Canan et al. (2019) en Logie et al. (2014) voegen hieraan toe dat lesbische, biseksuele en queer vrouwen naast intimidatie ook een hoger risico hebben op seksueel geweld. Volgens het onderzoek van Dank et al. (2014) zouden transgenders zelfs bijna drie keer zoveel kans hebben om seksuele dwang te ervaren. Ook op scholen is prevalentie van seksueel geweld bij LHBTI+ individuen hoog. Zo bleek uit het rapport van Kosciw et al. (2016) dat meer dan de helft van Amerikaanse LHBTI+ studenten het daar voorafgaande jaar seksueel geïntimideerd werd op school. In Nederland bestaat hetzelfde beeld. Zo komt uit het rapport van Nikkelen et al. (2019) en Joemmanbaks et al. (2022) naar voren dat ervaringen met seksueel geweld hoger liggen bij LHBTI+ personen dan bij mensen die zich identificeren als heteroseksueel.

Wetend dat steeds meer vormen van seksueel geweld (ook) naar de onlinewereld verplaatsen, ontstaat er ook een groter risico voor personen uit de LHBTI+ gemeenschap om slachtoffer te worden van online seksueel geweld (Powell et al., 2018; Dunn, 2020; Akkermans et al., 2022; Cense & Redert, 2022). Zo zijn LHBTI+ jongeren vaak aangewezen op het internet om meer te weten te komen over hun seksualiteit en om in contact te komen

met gelijkgestemden, waardoor ze ook een verhoogd risico lopen op online seksueel geweld (Van Ouytsel et al., 2021; Nikkelen et al., 2019). Over de prevalentie van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap is onderzoek schaars. Echter uit verschillende internationale onderzoeken welke dit al wel hebben onderzocht blijkt dat ook binnen de online omgeving personen uit de LHBTI+ gemeenschap vaker slachtoffer worden van online seksueel geweld (Powell et al., 2018; Dunn, 2020; European Union Agency for Fundamental Rights, 2013; Ybarra et al., 2015). Zo geeft in het onderzoek van Plan International (2020) 42% van de meiden die zichzelf identificeren als LHBTI+ en slachtoffer zijn geworden van online seksuele intimidatie aan dat dit kwam door hun geaardheid en/of seksuele voorkeur. Uit een ander onderzoek van Patchin en Hinduja (2018) is gebleken dat LHBTI+ jongeren bovendien vaker slachtoffer worden van sextortion dan heteroseksuele jongeren. In Nederland bestaat wederom hetzelfde beeld (Joemmanbaks et al., 2022).

Het meemaken van online seksueel geweld kan een enorme impact hebben op het psychische welzijn van slachtoffers, waarbij gevoelens van schaamte en schuld veelal terugkerende factoren zijn (Cense & Redert, 2022; Plan International, 2020). Zorgwekkend is dat slachtoffers van online seksueel geweld uit de LHBTI+ gemeenschap onevenredig veel last hebben van een slechte fysieke en mentale gezondheidstoestand in vergelijking met heteroseksuelen (Canan et al., 2021; Mitchell et al., 2014; Sava et al., 2021). Problematisch hierbij is dat studies die zich richten op herstel na slachtofferschap van online seksueel geweld vaak voorbijgaan aan de ervaringen van personen uit de LHBTI+ gemeenschap (Lopez et al., 2023). Zo is niet bekend of het bestaande aanbod aan zorg en hulp in Nederland aansluit bij de wensen en behoeften van slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap. Ervaren slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap in Nederland bijvoorbeeld bepaalde barrières bij het zoeken naar (professionele) hulp en in hoeverre sluiten hun hulpbehoeften aan bij de bestaande informele

en formele hulpverlening? Middels de volgende onderzoeksvraag wordt getracht licht te schijnen op deze onderbelichte groep en hun hulpbehoeften met als doel advies te kunnen geven aan bestaande slachtoffergerichte organisaties betreffende het verbeteren van (in)formele hulpverlening. De onderzoeksvraag luidt dan ook als volgt:

“Welke behoeften hebben slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap op het gebied van formele en informele hulpverlening, en in hoeverre wordt daarin voorzien in bestaande hulpverlening in Nederland?”

De volgende deelvragen zullen helpen bij het beantwoorden van de algehele onderzoeksvraag:

- 1. Welke behoeften hebben slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap op het gebied van informele hulpverlening?*
- 2. Wat zijn de bestaande informele steunnetwerken voor LHBTI+ slachtoffers van online seksueel geweld in Nederland?*
- 3. Welke behoeften hebben slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap op het gebied van formele hulpverlening?*
- 4. Welke vormen van formele hulpverlening zijn momenteel beschikbaar voor LHBTI+ slachtoffers van online seksueel geweld in Nederland?*
- 5. In hoeverre zijn aanpassingen nodig in het huidige formele en informele hulpverleningslandschap in Nederland om tegemoet te komen aan de behoeften van LHBTI+ slachtoffers van online seksueel geweld?*

Theoretisch kader

Impact van online seksueel geweld

De impact van online seksueel geweld wordt nog altijd door velen onderschat. De online vorm van seksueel geweld wordt gezien als minder ingrijpend, omdat het in de digitale wereld zich omgeeft en ‘vast niet zo erg kan zijn als fysiek seksueel geweld’ (Veletsianos et

al., 2018; Fairbairn, 2015). Dit beeld is echter compleet onjuist. Online seksueel geweld kan ernstige schade achterlaten bij het slachtoffer; het zorgt voor emotioneel leed en een inbreuk op iemands gevoel van veiligheid (Fairbairn, 2015). Ook kan online seksueel geweld leiden tot pesten en reputatieschade voor het slachtoffer (Van Ouytsel et al., 2021; Ojeda et al., 2019). Een uniek element aan deze online vorm van seksueel geweld is bijvoorbeeld het permanente karakter ervan. Indien beeld(en) eenmaal zijn verspreid is het moeilijk, vaak onmogelijk om deze te verwijderen. Ook al is de oorspronkelijke bron verwijderd, kunnen kopieën van de beeld(en) zijn gedownload en op ieder moment opnieuw verspreid worden. Hierdoor loopt het slachtoffer een voortdurend risico op toekomstig misbruik (Van der Wilk, 2018; Van Ouytsel et al., 2021).

Voor personen binnen de LHBTI+ gemeenschap kan online seksueel geweld extra schadelijk zijn. Zo kunnen personen die nog in de kast zitten door online seksueel geweld het risico hebben op 'outing', waarbij zij door een persoon online worden 'ge-out' tegen hun wil in (Dunn, 2020; Van Ouytsel et al., 2021). Daarnaast blijkt dat omdat personen binnen de LHBTI+ gemeenschap over het algemeen meer last hebben van emotionele problemen zoals depressie, angst en zelfmoordgedachten, ervaringen met digitaal misbruik en pesterijen deze problemen kunnen verergeren (Powell et al., 2018). Indien mensen hun veiligheid en integriteit online in het gedrang komen, kunnen zij bovendien ook gemarginaliseerd en/of uit deze ruimten worden geduwd. Wanneer dit herhaaldelijk gebeurt op basis van genderidentiteit en/of seksuele geaardheid, sluiten deze patronen van discriminatie bepaalde sociale groepen uit van volledige deelname aan de samenleving (Fairbairn, 2015).

Informele hulpverlening

Indien een persoon zijn slachtofferschap bekendmaakt is de reactie vanuit zijn of haar informele netwerk van essentieel belang op het herstelproces (Ullman, 2000). Zo kunnen negatieve reacties op het vertellen leiden tot verergering van zelfverwijt, depressie, PTSS,

drankproblemen en revictimisatie (Lopez et al., 2023; Van Oostwaard et al., 2022). Aan de andere kant kunnen ondersteunende personen in het leven van het slachtoffer juist weer een beschermende rol spelen (Anhalt & Morris, 1998). Het bieden van hulp en ondersteuning aan slachtoffers die niet wordt gegeven in het kader van een beroep wordt in dit onderzoek dan ook wel gedefinieerd als informele hulpverlening (Gregory et al., 2021; Stark et al., 2016; Pijlman et al., 2022; De Klerk et al., 2015). Voorbeelden hiervan zijn het bieden van psychologische, fysieke of financiële hulp. Hierbij is vooral de sociale omgeving, zoals vrienden en familie, van speciaal belang. Informele hulpverlening wordt in verschillende literatuur ook wel uitgedrukt als sociale steun.

Het ervaren van sociale steun zou volgens verschillende onderzoeken een belangrijke rol spelen bij de fysieke en psychologische gezondheid van slachtoffers van seksueel geweld (Shahali et al., 2019; Moschella et al., 2020; Van Oostwaard et al., 2022; McConnell et al., 2016). Zo zou het ervaren van sociale steun het welzijn en de veerkracht van het slachtoffer bevorderen (Demaray & Malechki, 2002). Daarnaast zorgt het ervaren van sociale steun voor lagere niveaus van stress en depressie (Ozbay et al., 2007). Ook in Nederland wordt de waarde van sociale steun bevestigd door onder andere het onderzoek van Van der Velden et al. (2020) waaruit blijkt dat het ervaren van emotionele steun vanuit de sociale omgeving zorgt voor minder psychische problemen na slachtofferschap. In het geval van LHBTI+ personen wordt speciale aandacht geschonken aan steun vanuit LHBTI+ netwerken. Zo kan steun vanuit de LHBTI+ gemeenschap ook bijdragen aan het welzijn en eigenwaarde van LHBTI+ individuen (Higa et al., 2014; Doty et al., 2010; Parra et al., 2018). Echter, niet altijd hebben slachtoffers een sociaal netwerk die de slachtofferervaring volledig kunnen vatten en begrijpen, waardoor slachtoffers een belemmering kunnen ervaren in het vertellen van hun verhaal. Sommige slachtoffers hebben daarom dan ook behoefte aan het aangaan van interacties met mensen die een vergelijkbare ervaring hebben meegemaakt, ofwel lotgenoten

(Van de Ven, 2022; Jansen & Van der Kruijk, z.d.; Gregory et al., 2021). Ook uit onderzoek van Van Oostwaard et al. (2022) blijkt er een grote behoefte te zijn aan lotgenotencontact onder slachtoffers.

Hoewel uit verschillende onderzoeken dus blijkt dat het ontvangen van sociale steun zeer belangrijk is voor de mentale gezondheid en het herstelproces na slachtofferschap van seksueel geweld, kunnen personen binnen de LHBTI+ gemeenschap bij het zoeken naar deze sociale steun ook barrières ervaren (Moschella et al., 2020). Zo blijkt uit onderzoek van Richardson et al. (2015) dat personen binnen de LHBTI+ gemeenschap wie slachtoffer zijn geworden van seksueel geweld minder vaak hulp zoeken dan heteroseksuelen omdat ze denken dat de gebeurtenis niet ernstig genoeg is of uit angst om de schuld te krijgen van hun eigen slachtofferschap. Het ervaren van barrières bij het zoeken naar hulp kan deels verklaard worden door het 'Minority Stress Model'. Personen binnen de LHBTI+ gemeenschap worden volgens dit model van Meyer (2003) met unieke stressoren en uitdagingen geconfronteerd als gevolg van hun minderheidsposities in de samenleving. Dit model identificeert vier belangrijke bronnen van stress voor LHBTI+ minderheden, namelijk eerdere ervaringen met discriminatie, verwachtingen van afwijzing, het verbergen van de seksuele geaardheid of genderidentiteit voor anderen en internalisering van de negatieve houdingen en overtuigingen van de samenleving. Deze factoren hebben een negatieve impact op de mentale en fysieke gezondheid van LHBTI+ individuen, zou de vatbaarheid van personen binnen de LHBTI+ voor slachtofferschap kunnen vergroten en hun beslissing om hulp te zoeken kunnen beïnvloeden (Moschella et al., 2020). Daarnaast kan deze stress ook het herstelproces na slachtofferschap van seksueel geweld belemmeren (Moschella et al., 2020). Deze minderheidsstress kan echter gedeeltelijk verzacht worden door beschermende factoren zoals interpersoonlijke relaties, LHBTI+ organisaties en op LHBTI+ gericht beleid. Hoe op

LHBTI+ gericht beleid kan worden vormgegeven in de context van hulpverlening na online seksueel geweld, wordt in de volgende kop beschreven.

Formele hulpverlening

Naast informele hulpverlening, welke voornamelijk wordt verleend vanuit de sociale omgeving, moeten slachtoffers van online seksueel geweld ook hulp kunnen zoeken bij formele hulpinstanties. Formele hulpverlening verwijst naar professionele diensten en ondersteuning die worden verleend door getrainde en gekwalificeerde hulpverleners of organisaties (Jansen & Van der Kruijk, z.d.). In het kader van online seksueel geweld kan er in Nederland bijvoorbeeld worden gedacht aan instanties zoals de Politie, Slachtofferhulp Nederland en Centrum Seksueel Geweld. Net zoals bij informele hulpverlening ervaren slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap verschillende barrières bij het zoeken naar formele hulp. Een van de grootste oorzaken die het zoeken naar formele hulp voor slachtoffers binnen de LHBTI+ gemeenschap belemmert is het stigma dat nog altijd aan deze groep kleeft. Er bestaan nog veel vooroordelen, aannames en misvattingen over deze gemeenschap bij hulpverleners, waardoor de juiste hulp ontbreekt en vaak niet goed gereageerd wordt op het slachtoffer (Girshick, 2002; Todahl et al., 2009; Logie et al., 2014; Drost et al., 2022). Zo blijkt uit het rapport van Kosciw et al. (2016) over LHBTI+ ervaringen op scholen in Amerika dat meer dan de helft van de LHBTI+ jongeren misbruik niet melden. De meest voorkomende redenen hiervoor zijn dat de jongeren het gevoel hebben geen steun te zullen ontvangen, zich schamen, bang zijn om de schuld te krijgen, denken dat de gebeurtenis niet serieus genoeg is of bang zijn om 'ge-out' te worden (Kosciw et al., 2016). Dat LHBTI+ individuen het gevoel hebben geen steun te zullen ontvangen wordt ook teruggezien in Nederland. Zo bestaat er onder LHBTI+ personen nog een grotere 'meldingsmoeheid' dan onder heteroseksuele slachtoffers. Slachtoffers binnen de LHBTI+ gemeenschap hebben het idee dat er toch niets wordt gedaan met hun aangifte, waardoor zij

hier überhaupt maar niet aan beginnen (Drost et al., 2022). Daarnaast wordt in de internationale literatuur benoemd dat slachtoffers binnen de LHBTI+ gemeenschap vaak een gebrek aan inclusieve taal ervaren waardoor ze zich onveilig voelen en de kans op secundaire victimisatie wordt vergroot (Todahl et al., 2009; Jackson et al., 2016; Drost et al., 2022). Secundaire victimisatie wordt door Campbell en Raja (2005) gedefinieerd als de houding, het gedrag en de praktijken van hulpverleners die het slachtoffer beschuldigen, wat resulteert in extra trauma's voor slachtoffers van seksueel geweld. Het gevolg van secundaire victimisatie is dat slachtoffers zichzelf de schuld geven en het vertrouwen in professionele hulpverleners kunnen verliezen waardoor ze niet zo snel meer om hulp zullen vragen in toekomstige situaties (Lorenz & Jacobsen, 2021). Hierbij benoemen respondenten uit het onderzoek van Drost et al. (2022) bovendien ook dat verhalen over negatieve ervaringen met de politie of hulpverlening (zoals het ervaren van secundaire victimisatie) ook een afschrikkend effect kan hebben op degenen aan wie ze het vertellen.

In de literatuur wordt er vanuit slachtoffers binnen de LHBTI+ gemeenschap voornamelijk gevraagd om het vergroten van de toegang tot LHBTI+ vriendelijke diensten, meer trainingsprotocollen voor formele hulpverleningsinstanties en het ontmantelen van het algemene stigma (Todahl et al., 2009; De Heer et al., 2021; Formby & Donovan, 2020). Met LHBTI+ vriendelijke diensten wordt vooral een open houding en sensitief taalgebruik vanuit hulpverleners als belangrijk ervaren (Drost et al., 2022). Daarnaast vinden slachtoffers dat er ook meer verantwoordelijkheid bij apps en platforms gelegd moet worden in het beschermen van hun gebruikers tegen online seksueel geweld (Powell et al., 2018; Plan International, 2020). Belangrijk te melden is dat in Nederland al steeds meer aandacht wordt besteed aan het LHBTI+ vriendelijker maken van formele hulpverlening. Zo stuurt Slachtofferhulp Nederland brieven niet meer automatisch naar 'heer' of 'mevrouw', maar worden initialen en achternaam gebruikt. Daarnaast bestaat er bij de Nationale Politie nu ook een nationaal

nummer waar LHBTI+ personen mee kunnen bellen, waarbij ze gegarandeerd een politiemedewerker uit de LHBTI+ gemeenschap aan de lijn krijgen. De vraag is echter, is dit genoeg?

Methoden

In dit hoofdstuk worden de methoden toegelicht die in het onderzoek zijn gebruikt. Allereerst zal het kwantitatieve gedeelte – de survey – worden beschreven, gevolgd door het kwalitatieve gedeelte van het onderzoek – de interviews.

Survey

Respondenten

De uiteindelijke steekproef, met uitsluiting van screen-outs en onvolledige antwoorden, bestond uit veertien respondenten (6 mannen, 7 vrouwen en 1 wie liever niet antwoordde). Deze veertien respondenten hebben allemaal één of meerdere vormen van online seksueel geweld meegemaakt. De gemiddelde leeftijd van de 14 respondenten was 23.1 jaar oud, waarbij de jongste respondent 20 was en de oudste 28 jaar oud. Naast leeftijd zijn ook enkele andere demografische factoren uitgevraagd welke zijn weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1*Demografische kenmerken respondenten (N = 14)*

Variabele	N	Percentage
Geslacht		
Man	6	42.9%
Vrouw	7	50.0%
Non-Binair/Derde geslacht	-	-
Ik antwoord liever niet	1	7.1%
Etnische groepering		
Nederlands	13	92.9%
Turks	0	0%
Marokkaans	0	0%
Surinaams	0	0%
Indonesisch	0	0%
Antilliaans	0	0%
Arubaans	0	0%
Anders	2	14.3%
Seksuele oriëntatie		
Heteroseksueel	-	-
Homoseksueel	6	42.9%
Biseksueel	6	42.9%
Overig	1	7.1%
Ik antwoord liever niet	1	7.1%

Procedure

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van Qualtrics waarin de survey is gemaakt en gedistribueerd. De doelgroep van de survey waren Nederlandse burgers die enige vorm van online seksueel geweld hebben meegemaakt en zich identificeren binnen de LHBTI+ gemeenschap. Vanwege de relatief kleine doelgroep, werd er geen leeftijdsrestrictie aan gebonden. De respondenten werden geworven via meerdere sociale-mediaplatforms, voornamelijk via Instagram, Facebook en LinkedIn. Bovendien heeft Fonds Slachtofferhulp de link naar de survey ook gedeeld op hun platforms. Aan het einde van de survey was een oproep voor deelname aan interviews opgenomen, waarbij respondenten hun e-mail achter konden laten indien zij hiervoor openstonden.

Variabelen

Slachtofferschap online seksueel geweld. De survey startte met een definitie van online seksueel geweld:

Kort gezegd houdt online seksueel geweld in dat iemand tegen jouw wil naaktbeelden van jou online zet of ze naar anderen doorstuurt, of hiermee dreigt. Ook het ongewenst ontvangen van naaktbeelden valt onder online seksueel geweld. Daarnaast heb je te maken met online seksueel geweld wanneer iemand jou chanteert of overhaalt om naaktbeelden van jezelf te sturen, terwijl je dit niet wilt. Als iemand jou dwingt om seksuele handelingen bij jezelf te doen voor de webcam, valt dat ook onder online seksueel geweld. Bovendien is grooming ook een vorm van online seksueel geweld, waarbij een volwassene contact legt met een minderjarige met seksueel misbruik als doel. (Baumgartner et al., 2010; CBS, 2023; Centrum Seksueel Geweld, 2023; Dunn, 2020; Fonds Slachtofferhulp, 2023).

Vervolgens werd respondenten gevraagd aan te geven of zij wel eens te maken hebben gehad met online seksueel geweld. Op deze vraag diende de respondent met 'ja' of 'nee' te

antwoorden. Indien de ervaring van de respondent niet helemaal in de genoemde definitie paste, maar het wel als ongewenst werd ervaren, mocht hij of zij ook ‘ja’ aanvinken.

Vervolgens werd er gevraagd welke vorm de respondent heeft meegemaakt, waarbij zij konden kiezen uit één of meerdere van de volgende opties: ongewenste sexting, exposen, photoshop-sexting / deep-fake, sextortion, grooming, shame sexting of ‘anders’. In de survey zijn dezelfde vormen aangehouden zoals in de inleiding beschreven. Deze vormen werden in de survey telkens kort uitgelegd. Indien de respondent ‘anders’ aanvinkte, werd hij of zij doorgestuurd naar een vervolgvraag waarbij de respondent zijn of haar ervaring moest toelichten. Indien de respondent geen online seksueel geweld heeft meegemaakt, werd de respondent ook gelijk naar het einde van de enquête gestuurd. De resterende vragen richtten zich namelijk op de ervaringen van de respondent met eventuele hulpverlening.

Informele hulpverlening. Ook hier werd gestart met een definitie, beginnend met informele hulpverlening:

Informele hulpverlening verwijst naar ondersteuning die wordt geboden door familieleden, vrienden, gemeenschapsleden of andere niet-professionele bronnen. U kunt hierbij denken aan emotionele steun, advies, een luisterend oor, praktische hulp enz. (Gregory et al., 2021; Stark et al., 2016; Pijlman et al., 2022; De Klerk et al., 2015).

Of respondenten informele hulp hebben gezocht werd gemeten aan de vraag: “Heeft u na uw ervaring met online seksueel geweld bij een of meer van de volgende personen informele hulp gezocht?” Met antwoorden (1) ouder(s), (2) ander familielid of familieleden, (3) vriend(in) en (4) partner(s) op basis van onderzoek van Shahali et al. (2019), Moschella et al. (2020) en Logie et al. (2014), (5) collega(‘s), (6) (online) supportgroepen of forums op basis van onderzoek van Higa et al. (2014), Doty et al. (2010) en Parra et al. (2018), (7) anders en (8) ik heb geen informele hulp gezocht. Indien respondent geen informele hulp had gezocht

werd diegene direct geleid naar het volgende blok betreffende formele hulpverlening, omdat de resterende vragen over de informele hulpverlening over de ervaring hiermee gingen.

De vervolgvraag is een statement: “Ik ervaarde deze informele hulp als prettig en/of behulpzaam”. Deze heeft vervolgens de antwoordopties van een 5-point Likertschaal (helemaal niet mee eens - helemaal mee eens). In een open vraag moeten de respondenten vervolgens uitleggen waarom zij de informele hulp als wel of niet prettig en/of behulpzaam ervaarden. Deze open vraag is hierin toegevoegd om meer inzicht te kunnen krijgen in de mening van de respondenten over de informele hulpverlening.

De behoeften van slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap op het gebied van informele hulpverlening is gemeten met de vraag: “Welke behoeften heeft u met betrekking tot informele hulpverlening na het ervaren van online seksueel geweld?” Met antwoorden (1) steun van vrienden of familieleden die begrip hebben voor mijn situatie, (2) toegang tot online supportgroepen of forums waar ik ervaringen kan delen en steun kunt vinden van anderen die vergelijkbare situaties hebben meegemaakt, (3) toegang tot mentorschap- of groepsprogramma's waarbij ik in contact kan komen met ervaren personen die mij kunnen begeleiden, (4) emotionele ondersteuning en een luisterend oor van mensen binnen mijn eigen LGBTQ+ netwerk, (5) informatie en hulp bij het opzetten van veiligheidsmaatregelen online om herhaling van seksueel geweld te voorkomen, (6) begeleiding bij het omgaan met mogelijke negatieve reacties uit de omgeving na het ervaren van online seksueel geweld, (7) toegang tot steungroepen specifiek gericht op de LGBTQ+ gemeenschap en (8) anders. Deze behoeften zijn allen geformuleerd op basis van onderzoek van Higa et al. (2014) , op antwoordoptie 5 na. Indien de respondent ‘anders’ aanvinkte, werd hij of zij doorgestuurd naar een vervolgvraag waarbij de respondent zijn of haar behoeften op het gebied van informele hulpverlening moest toelichten. De laatste vraag van het blok betreffende de informele behoeften luidt als volgt: “Ik ben van mening dat de bestaande

informele hulpverleningsdiensten voor online seksueel geweld in Nederland aan mijn behoeften voldoen”, welke werd gemeten op een 5-punts Likertschaal (helemaal niet mee eens – helemaal mee eens).

Formele hulpverlening. Wederom werd hier gestart met een definitie, nu van formele hulpverlening:

Formele hulpverlening verwijst naar professionele diensten en ondersteuning die worden verleend door getrainde en gekwalificeerde hulpverleners of organisaties. U kunt hierbij denken aan onder andere: therapie, counseling, medische behandeling, juridisch advies enz.

Of respondenten formele hulp hadden gezocht werd gemeten aan de vraag: “Heeft u voor uw ervaring met online seksueel geweld tijdens of daarna formele hulp gezocht bij een of meerdere van de volgende instanties:” Met antwoorden: (1) politie op basis van onderzoek van Moschella et al. (2020), (2) Helpwanted.nl, (3) Centrum Seksueel Geweld, (4) Slachtofferhulp Nederland, (5) Fonds Slachtofferhulp, (6) GGD op basis van onderzoek van Logie et al. (2014), (7) Juridisch medewerker en/of advocaat, (8) anders en (9) ik heb geen formele hulp gezocht. Hierbij zijn antwoordopties 2 t/m 5 geformuleerd op basis van onderzoek van Todahl et al. (2009), waarbij de meest bekende hulpverleningsorganisaties in Nederland zijn gebruikt. Indien respondent geen formele hulp had gezocht werd diegene wederom direct geleid naar het volgende blok betreffende barrières, omdat de resterende vragen over de formele hulpverlening over de ervaring hiermee gingen.

De mening over de algehele werking van de formele hulp werd aan de hand van drie vragen gemeten: (1) “Het was eenvoudig om formele hulp te vinden”, (2) De formele hulp die ik heb ontvangen verliep vlot en snel; er was weinig tot geen wachttijd, (3) Ik vond de formele hulp die ik heb ontvangen LGBTQ+-vriendelijk op basis van onderzoek van Todahl et al. (2009). Deze vragen hadden tevens de antwoordopties van een 5-punts Likertschaal

(helemaal niet mee eens - helemaal mee eens). Bij de derde vraag hiervan werd gevraagd om extra toelichting. De behoeften van slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap op het gebied van formele hulpverlening is gemeten met de vraag: “Welke behoeften heeft u met betrekking tot formele hulpverlening na het ervaren van online seksueel geweld?” Met antwoorden (1) toegang tot gespecialiseerde therapeuten of counselors op basis van Higa et al. (2014), (2) juridisch advies en ondersteuning, (3) medische zorg, zoals tests voor seksueel overdraagbare aandoeningen en (4) veilige opvangmogelijkheden op basis van onderzoek van Todahl et al. (2009), (5) ondersteuning bij het melden van het online seksueel geweld aan de autoriteiten, (6) financiële ondersteuning voor medische of juridische kosten op basis van onderzoek van Logie et al. (2014) en (7) anders. Indien de respondent ‘anders’ aanvinkte, werd hij of zij doorgestuurd naar een vervolgvraag waarbij de respondent zijn of haar behoeften op het gebied van formele hulpverlening moest toelichten. De laatste vraag van het blok betreffende de formele behoeften luidt als volgt: “Ik ben van mening dat de bestaande formele hulpverleningsdiensten voor online seksueel geweld in Nederland aan mijn behoeften voldoen”, welke werd gemeten op een 5-punts Likertschaal (helemaal niet mee eens - helemaal mee eens).

Barrières in hulpverlening. Of respondenten extra drempels ervaarden bij het zoeken naar hulp werd gemeten aan de hand van twee opeenvolgende open vragen: (1) “Ervaart of ervaarde u obstakels en/of drempels bij het zoeken naar hulp tijdens of na het meemaken van online seksueel geweld? Zo ja, wat waren deze drempels en/of obstakels? (Het gaat hierbij om het zoeken naar zowel formele als informele hulp)” op basis van onderzoek van Richardson et al. (2015) en Logie et al. (2014) en (2) “Heeft uw LGBTQ+-identiteit u ooit gestopt om formele hulp te zoeken? Zo ja, kunt u uitleggen waarom?” op basis van onderzoek van Richardson et al. (2015), Todahl et al. (2009) en Kosciw et al.

(2016). Deze vragen zijn open gesteld om zo extra toelichting van de respondenten te kunnen ontvangen.

Suggesties voor hulpverlening. Het laatste blok bestaat uit een aantal slotvragen waarbij gevraagd wordt wat er veranderd of toegevoegd moet worden om de hulpverlening voor slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap te verbeteren en of ze verder nog wat willen toevoegen of delen.

Demografische kenmerken. Wat betreft de demografische factoren werd als eerste middels een open vraag de leeftijd van de respondent gevraagd. Geslacht werd gemeten met de vraag: “Wat is uw geslacht?” Met antwoordopties (1) man, (2) vrouw, (3) non-binar / derde geslacht en (4) ik antwoord liever niet op basis van onderzoek van Todahl et al. (2009). Etnische groepering werd gemeten met de vraag: “Tot welke etnische groepering rekent u zich? (u kunt meerdere antwoorden aanvinken)” Met antwoordopties (1) Nederlands, (2) Turks, (3) Marokkaans, (4) Surinaams, (5) Indonesisch, (6) Antilliaans, (7) Arubaans en (8) Anders. Seksuele oriëntatie werd gemeten met de vraag: “Wat is uw seksuele oriëntatie?” Met antwoordopties (1) heteroseksueel, (2) homoseksueel, (3) biseksueel, (4) asexueel, (5) panseksueel, (6) fluid, (7) overig en (8) ik antwoord liever niet. . Deze antwoordopties zijn gebaseerd op onderzoek naar de meest voorkomende seksuele oriëntaties in Nederland (Nidi, 2023). Belangrijk hierbij op te merken is dat indien de respondent ‘heteroseksueel’ aan vinkt hij of zij direct naar het einde van de survey wordt gestuurd. Dit is zo ingesteld omdat de resterende vragen van de survey specifiek gericht zijn op personen die zich binnen de LHBTI+ gemeenschap identificeren.

Interviews

Procedure

Voor de interviews is contact opgenomen met in totaal zes experts op het gebied van online seksueel geweld die werkzaam zijn binnen de formele hulpverlening voor slachtoffers

van online seksueel geweld. De deelnemers werden aanvankelijk gecontacteerd via e-mail en als ze ermee instemden om deel te nemen, spraken we een tijd en plaats af voor het interview. De interviews met de personen van Fonds Slachtofferhulp en Stichting MenasWell zijn individueel uitgevoerd en de andere drie interviews zijn uitgevoerd samen met medestagiaire Jasmijn Lofvers. Naast de interviews met hulpverleners, zijn er ook twee interviews afgenomen met slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap. De deelnemers werden gecontacteerd via e-mail nadat zij deze in de survey hadden achtergelaten. Na instemming met het interview werd wederom een tijd en plaats afgestemd voor het interview. De interviews met de personen van Fonds Slachtofferhulp zijn op locatie uitgevoerd, de overige interviews zijn via Teams gevoerd. Alle geïnterviewden kregen vooraf een toestemmingsformulier toegestuurd dat ze moesten invullen om deel te nemen aan het interview. Elk interview duurde ongeveer een half uur tot drie kwartier en er werd gebruik gemaakt van een semigestructureerde aanpak. Enkele hoofdvragen waren vooraf geformuleerd, maar het interview bestond meestal uit nieuwe vragen als antwoord op de antwoorden van de geïnterviewden. Alle interviews zijn vervolgens getranscribeerd.

Deelnemers

In totaal zijn acht personen geïnterviewd, waarvan zes experts en twee slachtoffers van online seksueel geweld. Twee van de experts zijn van Fonds Slachtofferhulp, één van Centrum Seksueel Geweld, één van Fier.nl, één van de Stichting Together We Rise & The Safe Space Club en één van Stichting MenasWell. Deze geïnterviewden hebben allemaal een brede kennis over het onderwerp en hebben een zeer indrukwekkende academische kwalificatie zoals te zien is in Bijlage 1. De twee slachtoffers waren beide jongeren en nog onder de achttien jaar op het moment dat zij online seksueel geweld hebben meegemaakt. Eén respondent is biseksueel, de ander homoseksueel. Eén van de respondenten heeft de vorm ‘grooming’ meegemaakt, de ander heeft voornamelijk ongewenste naaktbeelden of

seksueel getinte berichten toegestuurd gekregen. De respondent die te maken heeft gehad met grooming heeft ook formele hulp gezocht, de andere respondent niet. Met de interviews werd getracht een diepgaander beeld te krijgen van hun ervaringen met online seksueel geweld en de hulpverlening daarbij.

Topic-List

Een topic list, ook wel topiclijst genoemd, is een lijst met onderwerpen of thema's die tijdens een interview aan bod moeten komen. Voor zowel de expertinterviews als de slachtofferinterviews is een kleine topic-list gebruikt. In het kader van de expertinterviews werd bij elke respondent gevraagd naar specifieke richtlijnen op het gebied van hulpverlening voor de LHBTI+ gemeenschap op het gebied van online seksueel geweld, welke barrières slachtoffers vanuit de LHBTI+ gemeenschap kunnen ervaren, eventuele verschillen tussen slachtoffers, of er verantwoordelijkheid ook ligt bij bepaalde datingsites en apps om online seksueel geweld tegen te gaan en hoe de bestaande hulpverlening nog verbeterd kan worden. In het kader van de slachtofferinterviews werden ongeveer dezelfde thema's aangehouden, echter met het verschil dat er meer werd gevraagd naar specifiek hun ervaring met online seksueel geweld en de hulpverlening die zij hierbij hebben ontvangen. Bovendien werd bij slachtoffers ook nog de vraag gesteld welke vorm van online seksueel geweld zij hebben ervaren. Naast deze thema's werd het interview verder niet in beton gegoten en bestond er vooral veel ruimte voor doorvragen en nieuwe opkomende vragen aan de hand van antwoorden van de respondenten.

Data-analyse

De getranscribeerde interviews werden in twee verschillende projecten in Atlas.ti geanalyseerd. Eén project bevatte de zes expertinterviews en één project bevatte de twee slachtofferinterviews. Bij beide projecten werd thematisch coderen gebruikt, waarbij voornamelijk deductief is gecodeerd (Braun & Clarke, 2006, 2022). Na de eerste doorlezing

van een interview werd een eerste voorlopige codering uitgevoerd. Dit is gedaan door middel van ‘open coderen’ waarbij voornamelijk gekeken werd naar terugkerende thema’s en onderwerpen welke in de topic-list ook zijn genoemd. Na alle interviews te hebben gecodeerd, werd van de codes ‘codegroups’ gemaakt, waarbij verschillende codes werden ondergebracht in verschillende groepen, ofwel thema’s. Ten slotte zijn verschillende netwerken gemaakt aan de hand van de codes en ‘codegroups’ waarbij verschillende thema’s op een overzichtelijke manier zijn vormgegeven.

Resultaten

Resultaten van de survey

De survey bevatte veertien volledige responses van respondenten die zich tot de LHBTI+ gemeenschap rekenden. Door het lage aantal responses konden er nauwelijks tot geen diepgaande analyses worden uitgevoerd zonder bepaalde assumpties te schenden. Hierom is in de analyse van de resultaten vooral beschrijvende statistiek gebruikt.

Prevalentie en vormen van online seksueel geweld

Uit de survey komt ten eerste naar voren dat van de veertien respondenten negen respondenten één vorm van online seksueel geweld hebben meegemaakt (64.3%) en vijf respondenten twee vormen van online seksueel geweld hebben meegemaakt (35.7%). Daarnaast blijkt dat de vorm ‘ongewenste sexting’ het meest voorkomt. Maar liefst de helft van de respondenten (N = 7) heeft ongewenste sexting meegemaakt. Opvallend hierbij is dat ongewenste sexting voornamelijk voorkwam bij mannen (83.3%). Daarnaast blijkt uit de toelichting indien de respondent ‘anders’ had aangevinkt, dat het vaak voorkomt dat personen ongevraagd naaktbeelden ontvangen, met name vrouwen (66.7%).

Informeel en formeel hulpverlening

Voor wat betreft de informele hulpverlening uiten de meeste respondenten wie informele hulp hebben gezocht hun verhaal aan een vriend of vriendin zoals ook blijkt uit Tabel 2.

Tabel 2

Resultaten waar de respondenten (in)formele hulpverlening hebben gezocht en wat de behoeften zijn van respondenten op het gebied van (in)formele hulpverlening (N = 14)

Variabele	Totaal aantal responsen (N)	Percentage van totaal aantal responsen
Informele hulp gezocht bij:		
Ouder(s)	2	13.3%
Vriend(in)	6	40%
(Online) supportgroepen of forums	1	6.7%
Ik heb geen informele hulp gezocht	6	40%
Totaal	15	100%
Informele hulpbehoeften:		
Steun van vrienden of familieleden die begrip hebben voor mijn situatie	7	26.9%
Toegang tot onlinesupportgroepen of forums waar ik ervaringen kan delen en steun kunt vinden van anderen die vergelijkbare situaties hebben meegemaakt	2	7.7%
Emotionele ondersteuning en een luisterend oor van mensen binnen mijn eigen LGBTQ+ netwerk	8	30.8%

Informatie en hulp bij het opzetten van veiligheidsmaatregelen online om herhaling van seksueel geweld te voorkomen	3	11.5%
Begeleiding bij het omgaan met mogelijke negatieve reacties uit de omgeving na het ervaren van online seksueel geweld	2	7.7%
Toegang tot steungroepen specifiek gericht op de LGBTQ+ gemeenschap	2	7.7%
Anders	2	7.7%
Totaal	26	100%

Formele hulp gezocht bij:

Politie	2	11.8%
Helpwanted.nl	1	5.9%
Centrum Seksueel Geweld	1	5.9%
Slachtofferhulp Nederland	2	11.8%
Juridisch medewerker en/of advocaat	1	5.9%
Ik heb geen formele hulp gezocht	10	58.8%
Totaal	17	100%

Formele hulpbehoeften:

Toegang tot gespecialiseerde therapeuten of counselors	2	15.4%
Juridisch advies en ondersteuning	1	7.7%
Ondersteuning bij het melden van het online seksueel geweld aan de autoriteiten	5	38.5%
Anders	5	38.5%

Totaal	13	100%
--------	----	------

Dit komt overeen met de behoeften die respondenten aangeven in het kader van informele hulpverlening. De meest voorkomende behoeften op het gebied van informele hulpverlening bleken namelijk steun van vrienden of familieleden (26.9%) en steun vanuit mensen binnen hun eigen LGBTQ+- omgeving (30.8%) te zijn (Tabel 2). Van de personen die informele hulp hebben gezocht werd deze hulp over het algemeen als prettig en/of behulpzaam ervaren (85.7%). Als toelichting gaven respondenten hierbij dat het vertellen aan een vertrouwde omgeving hielp met de verwerking. Andere respondenten spraken ook van het gevoel van validatie en steun door de informele hulp te ervaren. Eén respondent was het enigszins mee oneens met de stelling “Ik ervaarde deze informele hulp als prettig en/of behulpzaam” (14.3%). Deze respondent gaf hierbij echter geen verdere toelichting. Op de stelling “Ik ben van mening dat de bestaande informele hulpverleningsdiensten voor online seksueel geweld in Nederland aan mijn behoeften voldoen” werd noch bevestigend noch ontkennend beantwoord.

Van de veertien respondenten hebben enkel twee formele hulp hebben gezocht, waardoor hier verder geen diepgaandere analyses op uitgevoerd kunnen worden. Deze twee respondenten waren beide vrouw en over de toegankelijkheid tot formele hulpdiensten, de LHBTI+ vriendelijkheid en de snelheid niet tevreden maar ook niet ontevreden. Eén van de respondenten gaf aan dat de hulp soms ook wel een ‘overload’ kan zijn. Beiden gaven dan ook onder andere “ondersteuning bij het melden van het online seksueel geweld aan de autoriteiten” als behoefte aan (Tabel 2).

Voor zowel de informele als formele hulpverlening zijn een aantal stellingen geformuleerd welke beantwoord werden aan de hand van een 5-punts Likertschaal (helemaal niet mee eens – helemaal mee eens) zoals ook in de methoden sectie is vermeld. Om te kijken

of respondentent gemiddeld hetzelfde antwoorden op de verschillende stellingen is gebruik gemaakt van de Friedman toets. Uit deze toets bleek dat er verschillen zitten tussen de gemiddelde antwoorden van de respondenten over de stellingen betreffende formele en informele hulpverlening, $\chi^2(5, N = 6) = 13.309, p < .05$. Hierna is een Kendall W toets uitgevoerd welke een maatstaf voor overeenstemming onder de respondenten is, waarbij 0 staat voor helemaal geen overeenstemming en 1 voor volledige overeenstemming. Een Kendall W van .444 geeft volgens Cafiso et al. (2013) een matige mate van overeenstemming weer. De Friedman-toets laat enkel zien of er verschillen in de gemiddelde rangorde zijn tussen de verschillende ordinale variabelen. Echter dient ook gekeken worden naar welke variabelen dan verschillend zijn. Hiervoor is een post-hoc Dunn toets gedraaid. Hieruit bleek echter dat geen van de stellingen significant hoger of lager scoorden dan de andere stellingen. De laagst gevonden significantie was .252, welke veel te hoog is voor de gestelde $\alpha=.05$.

Ervaren barrières en suggesties voor verbetering van hulpverlening

Het vijfde blok bestond zoals eerder vermeld uit twee open vragen; één gericht op de eventuele ervaren barrières bij het zoeken naar (in)formele hulp en één gericht op de vraag of de respondent zijn of haar LHBTI+ identiteit ooit weerhouden heeft van formele hulp zoeken. Als antwoord op de eerste vraag werd voornamelijk twijfel aan de ernst van het feit genoemd. Volgens verschillende respondenten is online seksueel geweld erg genormaliseerd binnen de LHBTI+ gemeenschap, waardoor hulp zoeken soms als een grote stap wordt gevoeld voor iets wat als 'klein' wordt gezien. Ook schaamte wordt als factor genoemd. De tweede vraag wordt voornamelijk ontkennend beantwoord. De respondenten lijken niet het gevoel te hebben dat een LHBTI+ identiteit hebben hen weerhoudt van formele hulp te zoeken. Echter geven twee respondenten aan dat ze zich wel sneller beoordeeld voelen en minder serieus worden genomen.

Op de laatste inhoudelijke vraag van de survey over eventuele verbeteringen en toevoegingen in het hulpverleningslandschap in Nederland wordt verschillend beantwoord. Echter zijn er wel twee thema's te onderkennen in de antwoorden, namelijk laagdrempeligheid en erkenning. Zo spreken verschillende respondenten over meer nadruk op anonieme opties, delen van ervaringen met anderen en meer begrip. Daarnaast wordt ook door verschillende respondenten een behoefte aan hulpverlening gefocust op de LHBTI+ gemeenschap getoond. Ten slotte legt één respondent ook een verantwoordelijkheid neer bij platforms en apps voor het beschermen van LHBTI+ personen tegen online seksueel geweld. Zo quote respondent:

Ik denk dat er in de community veel mensen niet durven toe te geven dat ze betast zijn/iets naars hebben meegemaakt. Omdat er de veronderstelling is dat het niet gebeurt, maar het gebeurt wel. Ik denk zeker bij jongens, zij zouden wel meer beschermd moeten worden in apps zoals Grindr etc. Voor hun eigen veiligheid!

Resultaten van de interviews

Impact online seksueel geweld

Online seksueel geweld en fysiek seksueel geweld verschillen zoals al bekend in de manier waarop het geweld wordt gepleegd. Bovendien kan online seksueel geweld dus ook verschuiven naar de fysieke wereld. De vraag hierbij is of online seksueel geweld dezelfde schadelijke impact kan hebben op het slachtoffer als fysiek seksueel geweld. Hierop antwoorden alle gesproken experts hetzelfde, namelijk dat online seksueel geweld zeker een even schadelijke impact kan hebben. Zo benadrukken Johannes Dijkstra en Sara Alaoui dat de afwezige fysieke aanraking bij online seksueel geweld niet impliceert dat de impact minder groot is. Bovendien voegt Suzanne Kok hierbij nog aan toe dat online seksueel geweld soms zelfs als impactvoller kan worden ervaren, vanwege de permanentheid ervan. Zeker als de foto's of video's van het slachtoffer nog ergens rondzweven. Deze

permanentheid wordt door één van de geïnterviewde slachtoffers bevestigd. Deze respondent heeft op veertienjarige leeftijd te maken gehad met ‘grooming’, waarbij de respondent destijds via Instagram in contact kwam met een (wat de respondent dacht) vijftienjarige jongen en hiernaar naaktbeelden heeft gestuurd. Later bleek dit een volwassen man te zijn geweest. Een van de grootste behoeften van deze respondent is nog altijd willen weten of de naaktfoto’s ergens op het web terecht zijn gekomen, terwijl deze al jaren geleden verstuurd zijn.

Naast het permanente karakter wat online seksueel geweld kan hebben, zijn er ook diverse andere negatieve gevolgen voor slachtoffers van online seksueel geweld. Zo geven beide slachtoffers aan te hebben getwijfeld aan zichzelf. De respondent die ‘grooming’ heeft meegemaakt vermeld bijvoorbeeld gevoelens van schuld en schaamte te hebben gehad over het online seksueel geweld: “Ik had altijd heel veel haat naar mezelf, van waarom heb je met hem gepraat en zo”. De andere respondent heeft te maken gehad met een andere vorm van online seksueel geweld, waarbij de respondent ongewenste naaktbeelden toegestuurd kreeg via Snapchat, Instagram of Tinder. Opmerkelijk hierbij is dat sommige daders dan naaktbeelden stuurden en vervolgens gingen dreigen dat respondent een naaktbeeld terug zou moeten sturen. Het dreigen omvatte hierbij het volgende: “Anders komen ze naar je huis, want ze weten waar je woont. Of dan als ze je tegenkomen in het echt, dan zeggen ze dan kom ik voor je, dat soort dingetjes.” Deze respondent geeft aan vooral twijfel te hebben gehad over de ernst van het online seksueel geweld. Deze twijfel over de ernst werd bovendien verder gevoed door de sociale omgeving, vermeld het slachtoffer. Wanneer het slachtoffer vertelt over het online seksueel geweld tegen vrienden wordt er vrij luchtig op gereageerd. Hierover zegt de respondent het volgende:

Die zeggen dan ja, dat kan je toch gewoon negeren of blokkeren, die boel. Daar hebben ze inderdaad een punt. Maar ja, toch als iemand zegt tegen jou dat ze je komen

opzoeken. Dan is die stap om die persoon te negeren of te verwijderen nog groter, zeg maar. Omdat je niet weet of die persoon daadwerkelijk komt opdagen.

Deze gevoelens van schuld, schaamte en twijfel over de ernst van het misbruik wordt bevestigd door alle experts. De experts noemen schuld en schaamte als twee in elkaar verweven begrippen. Slachtoffers hebben vaak het gevoel dat ze het zelf veroorzaakt hebben (al dan niet door victim blaming) of schamen zich dat hen dit is overkomen. Gevolg is dat slachtoffers hierdoor soms niet het gevoel dat ze erover kunnen praten of om hulp kunnen vragen. Zo zien alle experts het vaak voorkomen dat slachtoffers van online seksueel geweld het gevoel hebben dat het hun eigen schuld is. Zij hebben immers zelf bijvoorbeeld een naaktfoto gemaakt en gestuurd. Johannes van ChatmetFier.nl zegt hierover het volgende:

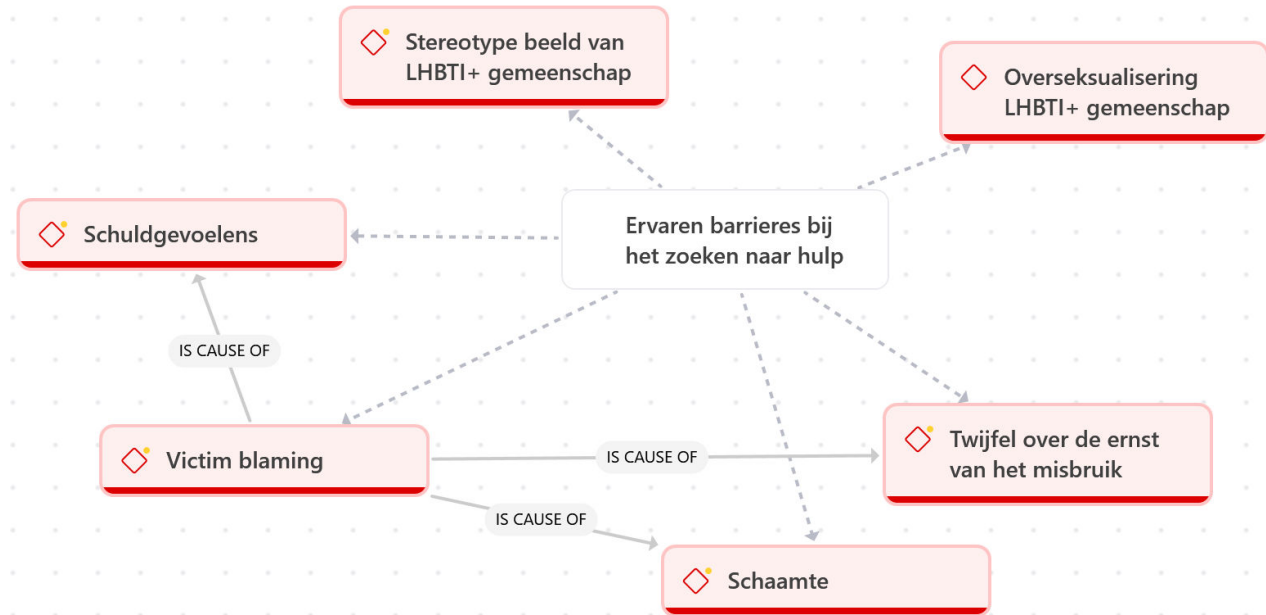
Dat weten we ook van hands-on, maar ook van hands-off, dat 80 tot 90 procent denkt dat het hun eigen schuld is. En dat is natuurlijk met online nog wel wat makkelijker. A, omdat ze vaak zelf denken ‘ja ik had het maar niet moeten sturen’, want wellicht hebben ze toch ooit een keer wel in een gesprek gehoord van ‘ja je moet het niet doen’. Als je hier over dit thema praat, heb je altijd een groep die zegt van ja, je moet het absoluut niet doen en als je dit doet, dan ben je dom. Dus dat voedt natuurlijk ook een beetje dat stukje zelfblamen, maar ook de victimblaming helpt het in de hand. (J. Dijkstra, persoonlijke communicatie, 2 mei 2024).

Hulpzoekgedrag van slachtoffers vanuit de LHBTI+ gemeenschap en ervaren barrières

Het hulp zoeken na online seksueel geweld kan extra uitdagend zijn voor slachtoffers vanuit de LHBTI+ gemeenschap. In Figuur 1 staan de meest genoemde factoren door experts welke een barrière kunnen vormen bij het zoeken naar hulp, zowel informele hulp als formele hulp. Alle experts hebben deze factoren (soms impliciet) benoemd.

Figuur 1

Genoemde barrières door experts bij slachtofferschap van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap.

Van deze factoren zijn schaamte, schuld en twijfel over de ernst geldend voor elk slachtoffer van online seksueel geweld. Echter ervaren slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap volgens de experts nog een aantal andere drempels bij het zoeken naar hulp. Zo zien Sara Alaoui, Pauline Aarten en Thomas Garrod-Pullar nog een extra versterkende factor welke victim blaming in de hand werkt, namelijk de overseksualisering van de LHBTI+ gemeenschap. Hierbij worden LHBTI+ personen afgeschilderd als overmatig promiscue of geobsedeerd door seks. Dit versterkt stigma's over 'losbandig' gedrag binnen deze gemeenschap, welke weer invloed hebben op victim blaming attitudes. Slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap kunnen hierdoor de schuld krijgen vanwege deze stereotypen. De drempel om er dan over te praten of hulp te zoeken wordt dan extra vergroot. Pauline van Aarten vanuit Fonds Slachtofferhulp

geeft daarnaast aan dat slachtoffers niet altijd aan het stereotiepe ‘ideaalplaatje’ voldoen dat we hebben van slachtoffers:

Zij gaan op een tinderdate bijvoorbeeld. Het beeld past daar toch ook een beetje bij dat dat vaak onder mannen bij wijze van ruwer is. Dat slaat natuurlijk helemaal nergens op. Maar zij passen gewoon niet in dat ideaalplaatje. Wat natuurlijk ook naar buiten wordt gebracht en ook wordt geprojecteerd op de groep. En waardoor zij dus ook niet zo snel zullen zeggen, nou we stappen naar de politie toe. Of naar iemand, want we voelen ons niet gehoord. (P. Aarten, persoonlijke communicatie, 8 april 2024)

Dit stigma wat op de LHBTI+ gemeenschap geplakt zit, wordt bevestigd door een van de slachtoffers. Hierover zegt respondent het volgende:

Wat mij ook heel erg opgevallen is, is dat in de community... Dat soort gebeurtenissen als heel erg normaal worden gezien. Als in, oh ja, ik krijg een foto toegestuurd, dat is prima. Het is niet erg. Het kan gebeuren, ja. Maar voor mij, ik vind dat best wel vervelend. Als in, hoe dat tot stand komt, dat vind ik niet fijn. En als ik het dan met mensen er over heb, dan krijg ik heel vaak de opmerking van... Oh, maar dat vind je toch juist leuk. Of dat maakt toch helemaal niet uit. Dat is toch wel grappig. Nou ja, ik zou het liever willen zien dat ze een beetje begrip tonen dat het niet voor iedereen zo leuk is.

Hierbij geeft respondent ook aan dat dit stigma van zowel binnen als buiten de LHBT+ gemeenschap komt. Hierdoor vindt respondent het moeilijk om het er met mensen over te hebben, uit de angst niet begrepen te worden in zo'n situatie.

Alle geïnterviewde experts zijn bewust van de extra drempels en moeilijkheden die personen binnen de LHBTI+ gemeenschap kunnen ervaren bij het zoeken naar hulp, waaronder dus bovengenoemde stigma's en stereotypen. Hierom hebben zij dan ook bepaalde richtlijnen om sensitief om te gaan met deze doelgroep. Bovendien is ChatmetFier.nl sinds

kort ook bezig met het bieden van online outreachende hulpverlening. Hiermee wordt bedoeld dat zij actief online op zoek gaan naar slachtoffers (bijv. via Telegram), waarbij ze slachtoffers vervolgens benaderen met het aanbieden van hulp. Hierbij kan het gaan om slachtoffers die zelf soms nog niet eens weten dat hun beelden bijvoorbeeld zijn verspreid. De eerste resultaten geven een positief beeld met een hoge respons, reacties vanuit slachtoffers die (over het algemeen) positief zijn en concrete hulpvragen.

Ondanks dat alle geïnterviewde experts van de verschillende hulporganisaties richtlijnen hebben voor sensitief beleid, hebben zij verder geen programma's of projecten welke specifiek zijn gericht op de LHBTI+ gemeenschap, op de stichting MenasWell na, welke gefocust is op mannelijke slachtoffers van seksueel geweld (met de nadruk op LHBTI+ personen). Wel steunt Centrum Seksueel Geweld bepaalde initiatieven om op lokaal niveau betere zorg te kunnen bieden aan mensen uit de LHBTI+ gemeenschap. Daarnaast heeft Fonds Slachtofferschap nu een jongerenplatform en campagne genaamd WTF?? over (online) seksueel grensoverschrijdend gedrag en misbruik, waarin vijf verhalen van jongeren over meegemaakt seksueel misbruik worden getoond. Hier gaat één verhaal ook over een jongen vanuit de LHBTI+ gemeenschap. Johannes Dijkstra en Sara Alaoui spreken voornamelijk van het belang van maatwerk in de geboden hulpverlening. Telkens moet gekeken worden naar de specifieke behoeften van het slachtoffer en daarop moet worden geacteerd. Op de vraag of zij verschillen zien in de soort behoeften tussen heteroseksuele slachtoffers van online seksueel geweld en LHBTI+ slachtoffers van online seksueel geweld antwoorden zij ontkennend. Zo blijkt uit verschillende onderzoeken welke Sara Alaoui aandraagt en haar eigen ervaring dat seksuele voorkeur, maar ook genderexpressie, weinig tot geen invloed heeft op de hulpbehoeften die slachtoffers van online seksueel geweld hebben. Volgens haar komt dit doordat de impact van het seksueel trauma wat het slachtoffer heeft opgelopen eigenlijk heel generaliserend is.

Informele hulpverlening

De geïnterviewde slachtoffers hebben hun ervaring(en) met online seksueel geweld uiteindelijk wel gedeeld met vrienden. Eén van de respondenten heeft het ook aan ouders verteld, de andere respondent niet. Uit de antwoorden van de respondenten blijkt dat zij beide zowel steun ervaarden vanuit hun informele omgeving, maar ook negatieve reacties of victim blaming attitudes. Zo geven beide respondenten aan het fijn te vinden om met hun vriend(e)n erover te kunnen praten en hun hart te luchten. Echter geven de respondenten beide ook aan dat sommige personen binnen hun directe omgeving niet steunend waren. Zo geeft de respondent wie slachtoffer is geweest van grooming aan dat sommige vrienden reageerden met dat het de respondent 's eigen schuld was. Op de vraag wat dat met respondent deed, werd het volgende antwoord gegeven:

Nou, ik zou altijd die opmerkingen onthouden. Het heeft me ook wel echt heel veel gedaan op dat moment. Ook heel erg aan mezelf laten twijfelen. Als ik dat dan vertelde aan andere vrienden en familie, dan waren ze van, ja, maar het is niet jouw schuld. Dus dan had ik gewoon even dat momentje nodig als ze dat zeiden en dan was het weer goed. Maar ik zou het nooit vergeten.

Daarnaast gaf de andere respondent aan dat sommige vrienden simpelweg een soort onbegrip hadden voor de situatie. Zoals in voorgaande tussenkop ook besproken zit er een bepaald stigma op de LHBTI+ gemeenschap waardoor sommige vrienden van respondent opmerkingen maakten als 'dat vind je toch juist leuk' en 'dat is toch wel grappig'. Hierdoor voelde respondent zich niet serieus genomen.

Formele hulpverlening

Eén van de respondenten heeft formele hulp gezocht voor het online seksueel geweld dat deze respondent heeft meegemaakt, namelijk grooming. Respondent heeft hiervan toentertijd aangifte gedaan bij de Politie Nederland. De reactie vanuit de Politie werd op het

eerste ogenblik als prettig en professioneel ervaren. Daarna werd respondent echter doorgestuurd naar de zedenpolitie waarbij het online seksueel geweld werd afgedaan als iets dat kan gebeuren tussen twee jonge mensen en hebben ze enkel melding van de dader zijn naam gedaan. Dit vond de respondent heel erg vervelend om mee te maken, “hij was niet jong”, zegt respondent. Vervolgens kwam respondent ook via de community pagina bij Slachtofferhulp Nederland terecht, waarbij respondent werd geholpen door een professional van Slachtofferhulp Nederland. Wederom vond de respondent het tegenovergestelde van een fijne ervaring. Net zoals bij de zedenpolitie werd het slachtofferschap gebagatelliseerd wat gevoelens van boosheid, verdriet en twijfel aan zichzelf deed voorkomen. Op de vraag of dit het beeld op de formele hulpverlening heeft doen veranderen antwoordde respondent het volgende:

Ja, het heeft wel een beetje, ik kreeg wel een beetje gedachten van angst als ik dan weer naar een hulpverlening toe moest om het te vertellen. Zo van, ze gaan me niet geloven. Het is vast niet zo erg als ik het laat blijken.

Belangrijk om hierbij te vermelden is dat respondent niet het gevoel had dat de seksuele oriëntatie van invloed was, aangezien dit niet bekend was bij de hulpverleners.

De andere respondent geeft aan geen formele hulp te hebben gezocht. Een van de redenen was dat de sociale omgeving van respondent het niet heel serieus opnam. Op de vraag of dit van invloed is geweest op de beslissing om wel of geen formele hulp te zoeken antwoordde respondent het volgende:

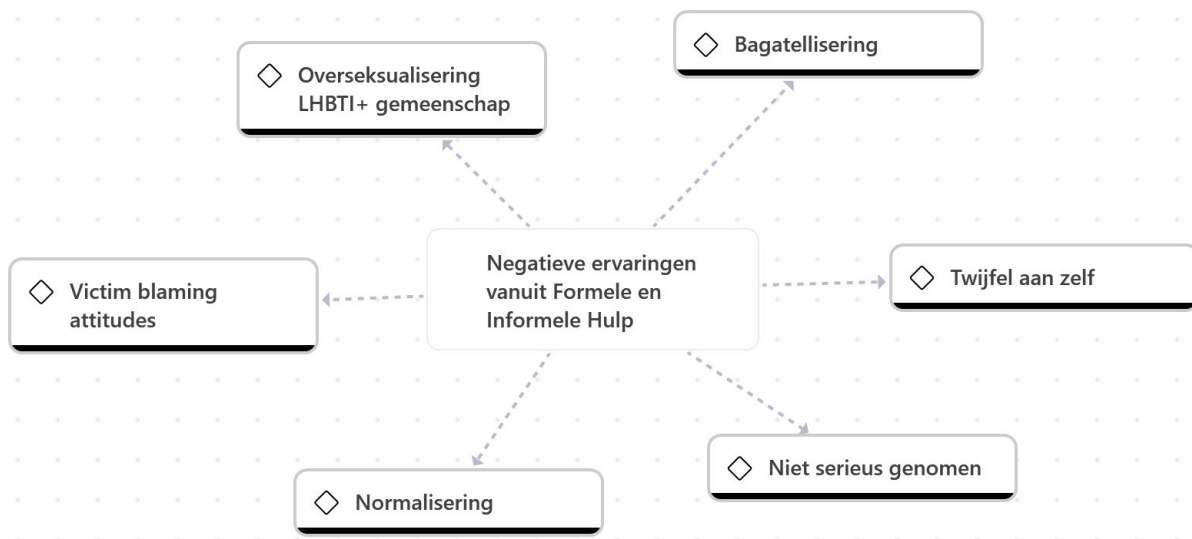
Zeker, zeker. Ik denk dat dat echt best wel een grote rol speelt. Als de mensen in jouw omgeving zeggen, oh, it is no big deal, dan is de drempel om hulp te zoeken, zeg maar, nog groter. Omdat je dan denkt, oh, stel ik me niet gewoon aan, en dat soort dingen. En als ze hadden gezegd, hé, dit is echt niet oké, maak er een melding van.

Dan denk je, oké, zij supportten mij. Ze zien of ze hebben door dat het niet oké is. En dan is die drempel al een stukje lager.

In het kader van overzichtelijkheid zijn in Figuur 2 ook nog de negatieve ervaringen met (in)formele hulpverlening grafisch weergegeven.

Figuur 2

Negatieve ervaringen vanuit slachtofferinterviews over de formele en informele hulpverlening

Behoeften van slachtoffers op het gebied van (in)formele hulpverlening

Vanuit beide geïnterviewde slachtoffers worden de factoren herkenning, erkenning en ontschuldiging als de grootste behoeften genoemd, zowel vanuit de formele als informele hulpverlening. Deze behoeften worden ook genoemd door heteroseksuele slachtoffers en zijn bekend bij de experts. Ze worden bovendien nadrukkelijk benoemd door Nathalie Gaal-Franse, Sara Alaoui, Pauline Aarten en Suzanne Kok. Nathalie Gaal-Franse legt deze begrippen en het belang ervan mooi uit:

Dus ik denk dat het heel belangrijk is dat ze zichzelf eerst als slachtoffer kunnen herkennen. Dus dat ze weten wat het is wat hen overkomt. Maar dat ze ook weten dat het iets is wat hen wordt aangedaan en niet iets is wat ze over zichzelf hebben afgeroepen. Dus dat herkennen, maar ook het kunnen erkennen naar jezelf. Dat is heel belangrijk. Eerst dat je dat naar jezelf kunt herkennen, dat het impactvol is wat je meemaakt. Dat het niet wordt weggestopt als ja, maar ik ben niet fysiek aangehaakt, dus het is niet zo erg. Dat hoor je heel veel, dat dat heel belangrijk is. Maar ook die erkenning vanuit het informele netwerk. Dus de mensen om je heen die ook zeggen van, dat kan impactvol zijn en jij hebt recht op hulp en je hebt niets verkeerd gedaan.

(N. Gaal-Franse, persoonlijke communicatie, 2 april 2024)

Naast de factoren erkenning en herkenning noemden de experts ook nog een aantal andere factoren welke bevorderend zijn voor het herstel van slachtofferschap van online seksueel geweld. Deze factoren worden hieronder in Figuur 3 weergegeven en worden beaamd door alle gesproken experts.

Figuur 3

Belangrijke factoren genoemd door experts voor herstel na slachtofferschap van online seksueel geweld

Het bieden van erkenning, herkenning en ontschuldiging kan ook al deels worden gegeven door middel van psycho-educatie. Hierbij wordt kort gezegd door een professional uitleg en advies gegeven aan het slachtoffer over bijvoorbeeld eventuele psychische en lichamelijke klachten en vervolgstappen. Dit wordt als zeer belangrijk ervaren door de experts en wordt dan ook verleend door alle geïnterviewde organisaties.

Vanuit de formele hulpverlening wordt door beide slachtoffers voornamelijk opgeroepen tot het serieuzer nemen van de slachtoffers van online seksueel geweld. Het gebeurt volgens hen nog te vaak dat online seksueel geweld niet serieus wordt opgepakt of dat er weinig tot niks mee wordt gedaan. Daarnaast geeft een van de geïnterviewde slachtoffers ook nog aan dat er te weinig aandacht is voor online seksueel geweld specifiek binnen de LHBTI+ gemeenschap. Zo zou online seksueel geweld volgens respondent serieuzer worden opgepakt bij heteroseksuele slachtoffers dan bij slachtoffers vanuit de LHBTI+ gemeenschap. Hierover zegt respondent het volgende:

Bijvoorbeeld ook op het nieuws. Dan hoor je dat er een meisje door een jongen seksueel geïntimideerd is, maar er wordt nooit gezegd dat het of door een meisje, door een meisje, of een jongen, door een jongen. Die situatie, die wordt nooit echt erkend in het nieuws of op sociale media.

Daarnaast geeft dezelfde respondent ook aan behoefte te hebben aan meer ervaringsdeskundigen bij de formele hulpverlening. Respondent geeft hierbij als toelichting dat indien iemand geen ervaring heeft met online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap het moeilijker is om dat stukje inleving te kunnen krijgen. De behoefte en het belang van ervaringsdeskundigen wordt ook door alle experts benoemd en benadrukt als belangrijke factor in het helingsproces (zie ook Figuur 3).

Ten slotte geven beide slachtoffers aan dat er ook wat meer verantwoordelijkheid bij sociale media platforms en datingapps mag liggen. Voornamelijk verificatie van gebruikers en het kunnen rapporteren van misbruik bij de platforms worden als belangrijke factoren omschreven. Belangrijk hierbij is dat de informatievoorziening vanuit de platforms die het rapporteren van misbruik al mogelijk hebben gemaakt verbeterd moet worden;

Want je kan bijvoorbeeld nu op Snapchat, kan je mensen wel rapporteren en op Instagram ook wel rapporteren. En dan heb je inderdaad wel een knopje voor seksuele intimidatie of seksuele misbruik. Ik weet niet precies meer wat, maar daar hoor je ten eerste helemaal niks meer van terug vaak. En je weet ook niet helemaal hoe dat in zijn gang en in zijn werking is gegaan. Zeg maar, jij hebt een knopje gedrukt en dan is het klaar.

Deze behoefte voor meer verantwoordelijkheid bij platforms wordt ook door alle geïnterviewde experts ervaren. Bovendien zijn sommige organisaties ook al bezig om dit voor elkaar te krijgen. Zo heeft ChatmetFier.nl voornamelijk zijn pijlen gericht op bullchat, omdat zij vinden dat bullchat meer verantwoordelijkheid moet nemen voor het beschermen van zijn gebruikers. Daarnaast heeft Centrum Seksueel Geweld een samenwerking met Tinder en MenasWell een samenwerking met Grindr om online seksueel geweld tegen te gaan op die platforms.

Discussie

In dit onderzoek is getracht antwoord te geven op de onderzoeksvraag “Welke behoeften hebben slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LGBTQ+- gemeenschap op het gebied van formele en informele hulpverlening, en in hoeverre wordt daarin voorzien in bestaande hulpverlening in Nederland?” Hierbij zijn de volgende deelvragen aan bod gekomen:

1. *Welke behoeften hebben slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LGBTQ+-gemeenschap op het gebied van informele hulpverlening?*
2. *Wat zijn de bestaande informele steunnetwerken voor LGBTQ+-slachtoffers van online seksueel geweld in Nederland?*
3. *Welke behoeften hebben slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LGBTQ+-gemeenschap op het gebied van formele hulpverlening?*
4. *Welke vormen van formele hulpverlening zijn momenteel beschikbaar voor LGBTQ+-slachtoffers van online seksueel geweld in Nederland?*
5. *In hoeverre zijn aanpassingen nodig in het huidige formele en informele hulpverleningslandschap in Nederland om tegemoet te komen aan de behoeften van LGBTQ+-slachtoffers van online seksueel geweld?*

Op het gebied van informele hulpverlening blijkt uit de resultaten van de survey dat de meeste respondenten hun ervaring met online seksueel geweld aan een vriend of vriendin vertellen. Dit komt overeen met de slachtofferinterviews, waarin beide respondenten aangaven hun slachtofferschap inderdaad met een vriend of vriendin te hebben gedeeld. Zowel uit de survey als de interviews kwam naar voren dat informele hulpverlening voornamelijk hielp bij de verwerking van de gebeurtenis en zorgde voor gevoelens van steun en validatie bij het slachtoffer. Dit komt overeen met wat in eerder onderzoek al is benoemd (Shahali et al., 2019; Moschella et al., 2020; Van Oostwaard et al., 2022; McConnell et al., 2016; Demaray & Malechki, 2002; Van der Velden et al., 2020).

De reactie vanuit de omgeving is dus van essentieel belang voor het herstelproces en heeft invloed op de keuze om wel of geen formele hulpverlening te zoeken (Ullman, 2002). Zo werd bij positieve reacties sneller overgegaan tot actie, terwijl negatieve of bagatelliserende reacties vanuit de omgeving leidden tot terughoudendheid bij het zoeken naar verdere (formele) hulp. Een van de geïnterviewde slachtoffers gaf dan ook de reactie vanuit de sociale

omgeving aan als doorslaggevende factor in de keuze tot het zoeken naar hulp. Deze respondent heeft toen geen formele hulp gezocht, omdat de sociale omgeving van respondent het online seksueel geweld bagatelliseerde en normaliseerde; “ach, dat is toch grappig” werd onder andere dan tegen respondent gezegd. Hierdoor voelde respondent zich niet serieus genomen en ging twijfelen aan de ernst van het misdrijf. De normalisatie en bagatellisering van online seksueel geweld specifiek binnen de LHBTI+ gemeenschap zagen experts Pauline Aarten, Sara Alaoui, Suzanne Kok en Thomas Garrod-Pullar ook terug in eigen ervaringen met slachtoffers en uit eigen onderzoek. Deze normalisering en bagatellisering specifiek binnen de LHBTI+ gemeenschap gebeurt dus nog steeds vanuit zowel de informele hulpverlening als formele hulpverlening, terwijl we inmiddels vanuit zowel internationale literatuur als vanuit de expertinterviews weten dat de impact van online seksueel geweld even groot, soms zelfs groter, kan zijn dan fysiek seksueel geweld (Veletsianos et al., 2018; Fairbairn, 2015; Powell et al., 2018).

De normalisering van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap kan ook wel verklaard worden door het stigma wat op deze groep zit geplakt door zowel de buitenomgeving als binnen de LHBTI+ gemeenschap zelf (Girshick, 2002; Todahl et al., 2009; Logie et al., 2014; Drost et al., 2022). In dit kader wordt door experts Pauline Aarten, Sara Alaoui en Thomas Garrod-Pullard, maar ook door één van de slachtoffers, gesproken van de ‘overseksualisering’ van de LHBTI+ gemeenschap, wat kan leiden tot ‘victim blaming’ attitudes vanuit de omgeving en ‘zelfblame’ bij het slachtoffer zelf. Zo gaven respondenten in de survey aan schaamte te voelen omtrent het slachtofferschap en angst te hebben om beoordeeld te worden door (in)formele hulpverlening. Deze schaamte en angst voor veroordeling door de omgeving werd ook in de interviews met de slachtoffers bevestigd en komt overeen met de literatuur (Richardson et al., 2015; Kosciw et al., 2016).

Bovenstaande genoemde factoren kunnen dus zorgen voor hogere ervaren drempels door slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap bij het melden van hun slachtofferschap. Deze drempels kunnen een verklaring zijn voor waarom online seksueel geweld dus ook nog weinig wordt gerapporteerd (Mhkize et al., 2020; Lorenz & Jacobsen, 2021; Drost et al., 2022). Zo hadden in de survey slechts twee van de veertien respondenten melding gemaakt bij een officiële hulpverleningsinstantie. Er blijft dus nog altijd een zeer groot dark number op het gebied van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap. Doordat maar twee respondenten in de survey formele hulp hebben gezocht, waarvan één ook is geïnterviewed, kunnen verder geen generaliserende conclusies getrokken worden over de ervaring van respondenten met de formele hulpverlening. Wel gaven beide geïnterviewde slachtoffers aan te weten waar ze terecht kunnen voor het krijgen van formele hulp indien ze dit wensen.

Op de vraag wat nodig is voor slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap om naar de formele diensten te stappen kan wel antwoord worden gegeven. Deze vraag wordt verschillend beantwoord, maar er zijn in dit onderzoek een aantal thema's centraal hierin komen te staan. Het thema wat in zowel de literatuur, de survey als de interviews telkens op de voorgrond komt is het begrip 'erkenning'. Zoals hierboven benoemd, zit er nog altijd een groot stigma op de LHBTI+ gemeenschap waardoor juiste hulp ontbreekt (Girshick, 2002; Todahl et al., 2009; Logie et al., 2014; Drost et al., 2022). Het reduceren van dit stigma in de samenleving als geheel, maar specifiek bij formele hulpverleningsinstanties wordt door respondenten van de survey en de geïnterviewde slachtoffers gezien als een belangrijke factor ter bevordering van het hulpverleningslandschap in Nederland en zou moeten bijdragen aan het stukje 'erkenning'. Deze behoefte komt ook overeen met wat bekend is uit de internationale literatuur (Todahl et al., 2009; De Heer et al., 2021; Formby & Donovan, 2020)..

Een opvallend verschil met de literatuur is dat in de literatuur vaak wordt gesproken van het risico op ‘outing’ bij het melden van online seksueel geweld. Volgens Kosciw et al. (2016), Dunn (2020) en Van Ouytsel et al. (2021) zouden mensen binnen de LHBTI+ gemeenschap minder snel online seksueel geweld melden aan zowel hun directe omgeving als autoriteiten als ze nog in de kast zitten, omdat ze bang zijn om ge-out te worden. Echter wordt deze drempel in zowel de survey als in de slachtofferinterviews geen enkele keer benoemd. Een verklarende factor hiervoor zou kunnen zijn dat de respondenten uit de survey en de interviews allemaal een relatief goed sociaal netwerk hebben waarbij hun genderidentiteit en/of seksuele voorkeur niet door vrienden en familie is afgekeurd. Zo hebben beide geïnterviewde slachtoffers een goed sociaal netwerk waarbij ze al uit de kast zijn en hebben maar zes van de veertien respondenten van de survey geen informele hulp gezocht. De andere acht respondenten die wel informele hulp hadden gezocht ervaren, zoals ook vermeld in de resultaten, de informele hulp als prettig en/of behulpzaam. Dit geeft de indicatie dat hun sociale omgeving hun genderidentiteit en/of seksuele voorkeur niet afkeurt.

Ten slotte wordt als antwoord bij de laatste deelvraag “Welke aanpassingen zouden nodig zijn in het huidige formele en informele hulpverleningslandschap in Nederland om beter tegemoet te komen aan de behoeften van LGBTQ+-slachtoffers van online seksueel geweld?” voornamelijk licht geschenen op de verantwoordelijkheid van sociale media platforms en datingapps. Zowel uit de survey, als de expertinterviews, als de slachtofferinterviews blijkt dat er een gemeenschappelijke behoefte is aan betere controle en rapportagefuncties bij sociale media platforms en datingapps. Er moet meer verantwoordelijkheid komen bij de sociale media platforms en datingapps ter bescherming van hun gebruikers en indien ze al rapportage-opties hebben moet de informatievoorziening over wat er vervolgens mee gedaan wordt beter. Deze behoefte aan betere bescherming van gebruikers van sociale media

platforms en datingapps wordt in de literatuur ook al beschreven (Powell et al., 2018; Plan International, 2020). Experts Johannes Dijkstra en Thomas Garrod-Pullar benadrukken hierbij echter nog extra dat online seksueel geweld meer voorkomt bij datingapps voor LHBTI+ personen, waardoor hiervoor specifieke aandacht op dient te komen. Zij maken zich hier dan ook, zoals in de resultatensectie beschreven, de afgelopen periode hard voor.

Beperkingen van het onderzoek

Een beperking van zowel de survey als interviews is de steekproef van slachtoffers. Deze is vrij klein ($N = 14$ en $N = 2$), wat mogelijk verklaard kan worden doordat het een gevoelig onderwerp betreft waar mensen niet makkelijk over praten. Daarnaast maakt dat ook dat de resultaten niet representatief zijn voor de populatie (Floyd & Fowler, 2013) en dus de externe validiteit lager is. Daarnaast is tijdens de data-analyse een fout ontdekt in de survey. In de survey werden bij de vragen over de formele hulpverlening een aantal stellingen geformuleerd welke beantwoord werden aan de hand van een 5-punts Likertschaal (helemaal niet mee eens – helemaal mee eens). Dit waren de stellingen: (1) “Het was eenvoudig om formele hulp te vinden”, (2) De formele hulp die ik heb ontvangen verliep vlot en snel; er was weinig tot geen wachttijd, (3) Ik vond de formele hulp die ik heb ontvangen LGBTQ+-vriendelijk. Deze vragen zouden alleen zichtbaar moeten zijn voor de respondenten die formele hulpverlening hadden gezocht. Echter kregen alle respondenten deze vragen te zien, ook al hadden ze bij de voorgaande vraag aangevinkt geen formele hulp te hebben gezocht. Hierdoor zijn op deze vragen voornamelijk het antwoord “noch eens noch oneens” gegeven. Ten slotte zijn een aantal vragen en antwoordopties in de survey wel gebaseerd op literatuuronderzoek, maar vervolgens zelf geformuleerd. Deze zijn dus niet al in eerder onderzoek gebruikt, waardoor niet duidelijk is of de vraag en/of antwoordopties correct geformuleerd zijn en juist begrepen worden onder respondenten.

Hoewel alle methoden beperkingen hebben, worden deze verzacht door het gebruik van de gemengde methode. Door de survey te combineren met interviews werd getracht een uitgebreider begrip van het onderwerp te krijgen en een volledig antwoord op de onderzoeksvraag te vormen.

Implicaties en aanbevelingen voor onderzoek

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap over het algemeen tevreden zijn met de bestaande informele hulpverlening in Nederland. Zo gaven de respondenten vanuit zowel de survey als de interviews aan over het algemeen een fijne sociale omgeving te hebben waaraan ze hun verhaal kwijt kunnen. Wel komt naar voren dat zowel slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap als de geïnterviewde experts nog altijd een bepaald stigma zien (en in het geval van slachtoffers ervaren) welke op de LHBTI+ gemeenschap zit geplakt. Dit stigma zit diep geworteld in denkbeelden vanuit de samenleving en zal daarom moeilijk zijn om compleet te veranderen. Wel kan het vergroten van zichtbaarheid en het creëren van bewustwordingscampagnes bijdragen aan het verminderen van dit stigma. Het initiatief waar Fonds Slachtofferhulp nu mee bezig is, namelijk ‘WTFFF naar de klas’ is hierbij een stap in de goede richting. In dit initiatief is een les ontwikkeld over online seksueel misbruik speciaal voor middelbare scholieren in de leeftijd 12 tot 18 jaar. In dit lespakket wordt ook aandacht geschonken aan online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap om zo voor deze doelgroep herkenning en erkenning te creëren. Of dit lespakket zal leiden tot positieve resultaten moet de tijd leren. Interessant voor vervolgonderzoek is om hierbij een vergelijkend onderzoek te doen naar houdingen ten opzichte van online seksueel geweld van scholieren die wel deze lessen hebben gekregen en scholieren die deze lessen niet hebben gekregen. Hierbij kan de effectiviteit van het initiatief gemeten worden waarbij de houding

ten opzichte van online seksueel geweld richting de LHBTI+ gemeenschap als deelonderwerp mee kan worden genomen.

Op het gebied van formele hulpverlening blijkt uit dit onderzoek voornamelijk behoefte te zijn aan meer hulpverlening gericht op de LHBTI+ gemeenschap. Hierbij riepen verschillende experts en één van de geïnterviewde slachtoffers ook al op tot meer ervaringsdeskundigen in de formele hulpverlening. Aanbevolen is dan ook om de rol van ervaringsdeskundigheid in de vormgeving van hulpverlening verder te onderzoeken.

Ten slotte blijkt zoals eerder genoemd vanuit zowel de literatuur, de resultaten van de survey en de interviews behoefte te zijn aan meer verantwoordelijkheid onder sociale media platforms en datingapps bij het beschermen van zijn gebruikers. Hierbij moet vooral nagedacht worden over wat zij technisch in hun systemen kunnen verbeteren om online seksueel geweld tegen te gaan. Hierbij moet speciale aandacht zijn naar sociale media platforms en dating apps welke populair zijn onder LHBTI+ gebruikers, wetende uit al bestaand literatuuronderzoek dat daar het meeste online seksueel geweld plaatsvindt.

Conclusie

Het huidige onderzoek is uitgevoerd vanuit een bezorgdheid omtrent het welzijn van personen binnen de LHBTI+ gemeenschap bij het meemaken van online seksueel geweld. Personen hebben al een significant groter risico op seksueel geweld dan heteroseksuelen en recent onderzoek laat zien dat zij ook een groter risico hebben op online seksueel geweld. Wetend dat online seksueel geweld zeer ingrijpend kan zijn, opperde de vraag: “krijgen slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap wel voldoende en juiste hulp?” Uit de resultaten van dit onderzoek is gebleken dat de bestaande (in)formele hulpverlening in Nederland op dit gebied grote sprongen maakt. Echter zijn we er nog lang niet. Thomas Garrod-Pullar van Stichting MenasWell gaf hierbij aan dat er nog altijd te weinig geluisterd wordt naar de behoeften van personen binnen de LHBTI+ gemeenschap op

het gebied van (in)formele hulpverlening. Beleid op het gebied van hulpverlening voor slachtoffers van online seksueel geweld binnen de LHBTI+ gemeenschap dient ook vanuit deze gemeenschap te worden gemaakt. Zij zijn immers degenen met de kennis.

Literatuurlijst

- Akkersmans, M., Derksen, E., Moons, E., Wingen, M., & Kloosterman, R. (2022). *Prevalentiemonitor huiselijk geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag 2022*. Den Haag: CBS/WODC 2022.
- Anhalt, K., & Morris, T. L. (1998). Developmental and adjustment issues of gay, lesbian, and bisexual adolescents: a review of the empirical literature. *Clinical Child And Family Psychology Review*, 1(4), 215–230. <https://doi.org/10.1023/a:1022660101392>
- Beaulieu, M., Dunton, C., Williams, L. M., & Porter, J. L. (2017). The Impact of Sexual Orientation on College Student Victimization: An Examination of Sexual Minority and Non-Sexual Minority Student Populations. *Psychology*, 08(11), 1728–1747. <https://doi.org/10.4236/psych.2017.811114>
- Bijleveld, C. C. J. H. B. (2018). *Methoden en technieken van onderzoek in de criminologie*. Boom Lemma.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Braun, V., & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis: a practical guide*. Sage.
- Cafiso, S., Di Graziano, A. & Pappalardo, G. (2013). Using the Delphi method to evaluate opinions of public transport managers on bus safety. *Safety Science*, 57, 254–263.
- Canan, S. N., Jozkowski, K. N., Wiersma-Mosley, J. D., Bradley, M., & Blunt-Vinti, H. (2019). Differences in Lesbian, Bisexual, and Heterosexual Women’s Experiences of Sexual Assault and Rape in a National U.S. Sample. *Journal Of Interpersonal Violence*, 36(19–20), 9100–9120. <https://doi.org/10.1177/0886260519863725>
- Canan, S. N., Kaplan, A. M., & Jozkowski, K. N. (2021). Comparing Rates of Sexual

- Assault Between Panel Quota and Social Media Samples: Findings Across Sexual Orientation Categories. *Journal Of Interpersonal Violence*, 37(21–22), NP21386–NP21399. <https://doi.org/10.1177/08862605211056027>
- Cense, M., & Redert, A. (2022). *Wat bepaalt de impact van online seksueel geweld?* Rutgers. <https://rutgers.nl/wp-content/uploads/2022/06/Rapport-Wat-bepaalt-de-impact-van-online-seksueel-geweld.pdf>
- Chesney, R., & Citron, D. K. (2018). Deep Fakes: A Looming Challenge for Privacy, Democracy, and National Security. *Social Science Research Network*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3213954>
- Dank, M., Lachman, P., Zweig, J. M. & Yahner, J. (2013). Dating Violence Experiences of Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Youth. *Journal Of Youth And Adolescence*, 43(5), 846–857. <https://doi.org/10.1007/s10964-013-9975-8>
- De Heer, B., Brown, M. M., & Cheney, J. (2021). Sexual Consent and Communication Among the Sexual Minoritized: The Role of Heteronormative Sex Education, Trauma, and Dual Identities. *Feminist Criminology*, 16(5), 701–721. <https://doi.org/10.1177/15570851211034560>
- De Klerk, M., De Boer, A., Plaisier, I., Schyns, P., & Kooiker, S. (2015). *Informele hulp: wie doet er wat? Omvang, aard en kenmerken van mantelzorg en vrijwilligerswerk in de zorg en ondersteuning in 2014*. Sociaal en Cultureel Planbureau. https://www.scp.nl/binaries/scp/documenten/publicaties/2015/12/15/informeel-hulp-wie-doet-er-wat/Informeel_hulp.pdf
- Demaray, M. K., & Malecki, C. K. (2002). The relationship between perceived social support and maladjustment for students at risk. *Psychology in the Schools*, 39(3), 305-316.
- Doty, N. D., Willoughby, B. L., Lindahl, K. M., & Malik, N. M. (2010). Sexuality related

- social support among lesbian, gay and bisexual youth. *Journal of Youth and Adolescence*, 39, 1134–1147.
- Drew, V. S. | R. B. C. (2023, 1 oktober). 27 Social Media Pros and Cons (2024). *Helpful Professor*. <https://helpfulprofessor.com/social-media-pros-and-cons/>
- Drost, V., Jenster, B., Kluft, S., Klein, M. van D., & Tierolf, B. (2022). *LHBTI+ en huishoudelijk en seksueel geweld: Risicofactoren, hulpverlening en preventie*. <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-1059067.pdf>
- Dunn, S. (2020). Technology-facilitated gender-based violence: an overview. *Social Science Research Network*. <https://apo.org.au/sites/default/files/resource-files/2020-12/apo-nid309987.pdf>
- Edwards, K. M., Sylaska, K. M., Barry, J. E., Moynihan, M. M., Banyard, V. L., Cohn, E. S., Walsh, W. A., & Ward, S. K. (2014). Physical Dating Violence, Sexual Violence, and Unwanted Pursuit Victimization. *Journal Of Interpersonal Violence*, 30(4), 580–600. <https://doi.org/10.1177/0886260514535260>
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2013). *EU LGBT survey*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2811/37741>
- Fairbairn, J. (2015). Rape threats and revenge porn: Defining sexual violence in the digital age. *Egirls, ecitizens*, 229-252.
- Floyd, J., & Fowler. J. (2013). *Survey research methods*. Sage Publications.
- Formby, E., & Donovan, C. (2020). Sex and relationships education for LGBT+ young people: Lessons from UK youth work. *Sexualities*, 23(7), 1155–1178. <https://doi.org/10.1177/1363460719888432>
- Gregory, A., Johnson, E., Feder, G., Campbell, J., Konya, J., & Perôt, C. (2021). Perceptions

- of Peer Support for Victim-Survivors of Sexual Violence and Abuse: An Exploratory Study With Key Stakeholders. *Journal Of Interpersonal Violence*, 37(15–16).
<https://doi.org/10.1177/08862605211007931>
- Girshick, L. B. (2002). No sugar, no spice. *Violence Against Women*, 8(12), 1500–1520.
<https://doi.org/10.1177/107780102237967>
- Gruber, J. E., & Fineran, S. (2008). Comparing the impact of bullying and sexual harassment victimization on the mental and physical health of adolescents. *Sex Roles: A Journal of Research*, 59(1-2), 1–13. <https://doi.org/10.1007/s11199-008-9431-5>
- Henry, N., & Powell, A. (2015). Embodied harms: Gender, shame, and technology-facilitated sexual violence. *Violence Against Women*, 21(6), 758–779.
<https://doi.org/10.1177/2F1077801215576581>
- Henry, N., & Powell, A. (2018). Technology-facilitated sexual violence: a literature review of empirical research. *Trauma, Violence & Abuse*, 19(2), 195–208.
<https://doi.org/10.1177/2F1524838016650189>
- Higa, D., Hoppe, M.J., Lindhorst, T., Mincer, S., Beadnell, B., Morrison, D.M., Wells, E.A., Todd, A., & Mountz, S. (2014). Negative and positive factors associated with the wellbeing of lesbian, gay, bisexual, transgender, queer, and questioning (LGBQ) youth. *Youth & Society*, 46(5), 663-687.
- Huijnk, W., Damen, R., Van Kampen, L., & Sociaal en Cultureel Planbureau. (2022). LHBT-Monitor 2022. *Sociaal en Cultureel Planbureau*.
<https://www.scp.nl/binaries/scp/documenten/publicaties/2022/07/05/lhbt-monitor-2022/SCP+LHBT+Monitor+2022.pdf>
- Jackson, M., Valentine, S., Woodward, E., & Pantalone, D. (2016). Secondary victimization

of sexual minority men following disclosure of sexual assault: Victimizing me all over again. *Sexuality Research and Social Policy*, 14, 275–288.

<https://doi.org/10.1007/s13178-016-0249-6>.

Jansen, R., & Van der Kruijk, E. (z.d.). *Meerjarenplan 2022-2025*. Slachtofferhulp Nederland. https://www.slachtofferhulp.nl/globalassets/media/corporate-downloads/over-ons/shn_mjp-22-25-def-digitaal.pdf

Joemmanbaks, F., M. Sc, De Graaf, H., & Rutgers. (2022). *Fenomenen van seksueel geweld in Nederland*. <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/3205/3300-fenomenen-seksueel-gweld-nederland-volledige-tekst.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Koole, J., Hehenkamp, F., & Groeneveld, J. (2024). ‘Ik dacht dat dit zo hoorde’: Een verkennend onderzoek naar (ex-)partnergeweld onder lhbt+ jongeren. In Rutgers, Atria, & COC Nederland, Act4Respect-Unlimited (p. 2). <https://prod-cdn.atria.nl/wp-content/uploads/sites/3/2024/05/28112631/A4R-onderzoeksrapport-expartnergeweld-onder-lhbt-jongeren-laatste-versie.pdf>

Kosciw, J. G., Greytak, E. A., Giga, N. M., Villenas, C., Danischewski, D. J., & GLSEN. (2016). *The 2015 National School Climate Survey: The Experiences of Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Queer Youth in Our Nation’s Schools*. GLSEN. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED574780.pdf>

Langenderfer-Magruder, L., Walls, N. E., Kattari, S. K., Whitfield, D. L., & Ramos, D. (2016). Sexual Victimization and Subsequent Police Reporting by Gender Identity Among Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender, and Queer Adults. *Violence And Victims*, 31(2), 320–331. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.vv-d-14-00082>

Logie, C. H., Alaggia, R., & Rwigema, M. J. (2014). A social ecological approach to

- understanding correlates of lifetime sexual assault among sexual minority women in Toronto, Canada: results from a cross-sectional internet-based survey. *Health Education Research*, 29(4), 671–682. <https://doi.org/10.1093/her/cyt119>
- López, G., Bhuptani, P. H., & Orchowski, L. M. (2023). Disclosing Sexual Victimization Online and In Person: An Examination of Bisexual+ and Heterosexual Survivors. *Journal Of Interpersonal Violence*.
<https://doi.org/10.1177/08862605231213399>
- Lorenz, K., & Jacobsen, C. (2021). Sexual Violence Survivors' Experiences with the Police and Willingness to Report Future Victimization. *Women & Criminal Justice*, 1–23. <https://doi.org/10.1080/08974454.2021.1985045>
- Lucero, L. (2017). Safe spaces in online places: social media and LGBTQ youth. *Multicultural Education Review*, 9(2), 117–128.
<https://doi.org/10.1080/2005615x.2017.1313482>
- McConnell, E.A., Birkett, M., & Mustanski, B. (2016). Families matter: Social support and mental health trajectories among lesbian, gay, bisexual, and transgender youth. *Journal of Adolescent Health*, 59(6), 674–680.
- Meyer, I. H. (2003). Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay, and bisexual populations: Conceptual issues and research evidence. *Psychology Bulletin*, 129(5), 674–697.
- Mitchell, K. J., Ybarra, M. L., & Korchmaros, J. D. (2014). Sexual harassment among adolescents of different sexual orientations and gender identities. *Child Abuse & Neglect*, 38(2), 280–295. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2013.09.008>
- Mkhize, S., Nunlall, R., & Gopal, N. (2020). An examination of social media as a platform for cyber-violence against the LGBT+ population. *Agenda*, 34(1), 23–33.
<https://doi.org/10.1080/10130950.2019.1704485>

- Moschella, E. A., Potter, S. J., & Moynihan, M. M. (2020). Disclosure of Sexual Violence Victimization and Anticipated Social Reactions among Lesbian, Gay, and Bisexual Community College Students. *Journal Of Bisexuality*, 20(1), 66–85.
<https://doi.org/10.1080/15299716.2020.1715910>
- Nikkelen, S., Tjink, S., De Graaf, H., Bakker, B., & Rutgers. (2019). *Seksuele gezondheid van lesbische, homoseksuele en biseksuele personen in Nederland anno 2017*.
https://rutgers.nl/wp-content/uploads/2021/09/Seksuele-gezondheid-LHB-personen-in-Nederland-2017-incl.-samenvatting.pdf?utm_source=indicator_nationaals&utm_medium=website_rutgers&utm_campaign=downloads_website_KO
- Ojeda, M., Del Rey, R., & Hunter, S. C. (2019). Longitudinal relationships between sexting and involvement in both bullying and cyberbullying. *Journal of Adolescence*, 77, 81-89.
- Ozby, F., Johnson, D. C., Dimoulas, E., Morgan Iii, C. A., Charney, D., & Southwick, S. (2007). Social support and resilience to stress: from neurobiology to clinical practice. *Psychiatry (Edgmont)*, 4(5), 35.
- Palmer, J. E., Williams, E. A., & Mennicke, A. (2021). Interpersonal Violence Experiences and Disclosure Patterns for Lesbian, Gay, Bisexual, Queer+, and Heterosexual University Students. *Journal Of Family Violence*, 37(3), 505–519.
<https://doi.org/10.1007/s10896-021-00268-3>
- Parra, L. A., Bell, T. S., Benibgui, M., Helm, J. L., & Hastings, P. D. (2018). The buffering effect of peer support on the links between family rejection and psychosocial adjustment in LGB emerging adults. *Journal of Social and Personal Relationships*, 35(6), 854-871.
- Patchin, J. W., & Hinduja, S. (2018). Sextortion Among Adolescents: Results From a

National Survey of U.S. Youth. *Sexual Abuse*, 32(1), 30–54.

<https://doi.org/10.1177/1079063218800469>

Pijlman, V., Pemberton, A., Eichelsheim, V., & De Waardt, M. (2022). Welke factoren spelen een rol in de overweging om hulp te zoeken na seksueel geweld? *Tijdschrift Voor Criminologie*, 64(2), 208–219. <https://doi.org/10.5553/tvc/0165182x2022064002004>

Plan International. (2020). *Free to be online? Girls' and young women's experiences of online harassment*. Surrey, UK: Plan International. <https://plan-international.org/publications/freetobeonline>.

Powell, A., Scott, A. J., & Henry, N. (2018). Digital harassment and abuse: Experiences of sexuality and gender minority adults. *European Journal Of Criminology*, 17(2), 199–223. <https://doi.org/10.1177/1477370818788006>

Richardson, H. B., Armstrong, J. L., Hines, D. A., & Reed, K. M. P. (2015). Sexual violence and help-seeking among LGBTQ and heterosexual college students. *Partner Abuse*, 6(1), 29-46.

Rothman, E. F., Exner, D., & Baughman, A. L. (2011). The Prevalence of Sexual Assault Against People Who Identify as Gay, Lesbian, or Bisexual in the United States: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 12(2), 55-66. <https://doi.org/10.1177/1524838010390707>

Sava, L., Earnshaw, V. A., Menino, D., Perrotti, J., & Reisner, S. L. (2021). LGBTQ Student Health: A Mixed-Methods Study of Unmet Needs in Massachusetts Schools. *Journal Of School Health*, 91(11), 894–905. <https://doi.org/10.1111/josh.13082>

Shahali, S., Riazi, H., Alaei, S., Emamhadi, M., & Salmaney, F. (2019). Perceived social support and self-esteem in sexual violence victims. *Medical journal of the Islamic Republic of Iran*, 33, 19.

Stark, L., Landis, D., Thomson, B., & Potts, A. (2016). Navigating support, resilience, and

- care: Exploring the impact of informal social networks on the rehabilitation and care of young female survivors of sexual violence in northern Uganda. *Peace And Conflict*, 22(3), 217–225. <https://doi.org/10.1037/pac0000162>
- Todahl, J., Linville, D., Bustin, A., Wheeler, J., & Gau, J. M. (2009). Sexual Assault Support Services and Community Systems. *Violence Against Women*, 15(8), 952–976. <https://doi.org/10.1177/1077801209335494>
- Ullman, S. E. (2000). Psychometric Characteristics of the Social Reactions Questionnaire: A Measure of Reactions to Sexual Assault Victims. *Psychology Of Women Quarterly*, 24(3), 257–271. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2000.tb00208.x>
- Van der Velden, P. G., Contino, C., Marchand, M., Das, M., & Schut, H. (2020). Does pre-event lack of emotional support increase the risk of post-event PTSD, anxiety, depression symptoms and lack of support? A comparative population-based study among victims of threat and violence. *Journal Of Anxiety Disorders*, 75, 102269. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2020.102269>
- Van der Wilk, A. (2018). *Cyber violence and hate speech online against women*. Brussels, Belgium: European Parliament. [www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604979/IPOL_STU\(2018\)604979_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604979/IPOL_STU(2018)604979_EN.pdf).
- Van de Ven, P. (2022). *The role of social support in the aftermath of victimization: Interpersonal aspects of coming to terms with a victimization experience*. [Doctoral Thesis, Tilburg University].
- Van Ditzhuijzen, J., & Motmans, J. (2020). *Kennis en opvattingen over intersekse: een nulmeting in Nederland en Vlaanderen*. Utrecht en Gent: Rutgers en Universiteit Gent.
- Van Oostwaard, M., Laxminarayan, M., Graansma, S., & Slump, G. J. (2022). Herstelcirkels

voor slachtoffers en hun naasten na seksueel geweld – de behoefte aan een herstelgerichte en survivor-centered -benadering. *Tijdschrift Voor Herstelrecht*, 22(3), 70–85. <https://doi.org/10.5553/tvh/1568654x2022022003007>

Van Ouytsel, J., Walrave, M., De Marez, L., Vanhaelewyn, B., & Ponnet, K. (2021). Sexting, pressured sexting and image-based sexual abuse among a weighted-sample of heterosexual and LGB-youth. *Computers in Human Behavior*, 117, 106630.

Veletsianos, G., Houlden, S., Hodson, J., & Gosse, C. (2018). Women scholars' experiences with online harassment and abuse: Self-protection, resistance, acceptance, and self-blame. *New Media & Society*, 20(12), 4689–4708.

<https://doi.org/10.1177/1461444818781324>

Wirtz, A. L., Poteat, T. C., Malik, M., & Glass, N. (2018). Gender-Based Violence Against Transgender People in the United States: A Call for Research and Programming. *Trauma, Violence & Abuse*, 21(2), 227–241.

<https://doi.org/10.1177/1524838018757749>

Woodlock, D. (2015). ReCharge: Women's Technology safety, Legal Resources, Research and Training. *Women's Legal Service NSW, Domestic Violence Resource Centre Victoria And WESNET*. [https://wesnet.org.au/wp-](https://wesnet.org.au/wp-content/uploads/sites/3/2022/05/ReCharge-national-study-findings-2015.pdf)

[content/uploads/sites/3/2022/05/ReCharge-national-study-findings-2015.pdf](https://wesnet.org.au/wp-content/uploads/sites/3/2022/05/ReCharge-national-study-findings-2015.pdf)

Ybarra, M. L., Mitchell, K. J., Palmer, N. A., & Reisner, S. L. (2015). Online social support as a buffer against online and offline peer and sexual victimization among U.S. LGBT and non-LGBT youth. *Child Abuse & Neglect*, 39, 123–136.

<https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2014.08.006>

Bijlage

Bijlage 1

Namen, beroepen, vakgebied, academische kwalificaties van de geïnterviewden en datum waarop interview is afgenomen.

Naam	Beroep	Vakgebied	Academische kwalificatie	Datum interview
Nathalie	Senior	Manager WTF?? En	B.A.Sc.	2 april
Gaal-Franse	beleidsmedewerker bij Fonds Slachtofferhulp	Slachtofferwijzer	Communication Science MsC Persuasive communications	2024
Pauline	Senior	Programma Manager	BsC Criminologie	8 april
Aarten	beleidsmedewerker bij Fonds Slachtofferhulp	Seksueel Geweld en Kindermishandeling	MsC Forensische orthopedagogiek PhD (2010-2014)	2024
Suzanne Kok	Beleidsadviseur bij Stichting Landelijk Centrum Seksueel Geweld	Adviseert de Raad van Bestuur van het CSG en onderhouden contact met betrokken personen en instanties	BsC Bestuurskunde MsC Bestuurskunde	1 mei 2024
Johannes Dijkstra	Hoofd (E-)Health bij Spine en Projectmanager ChatmetFier.nl	o.a. hoofdverantwoordelijke voor de zorg die binnen de projecten van Spine worden geleverd	HBO Sociaal Pedagogische Hulpverlening	2 mei 2024

Sara	Oprichter en	o.a. expert seksueel	MHBO Management	2 mei
Alaoui	directeur van	geweld en	Economie en Recht	2024
	Stichting Together	grensoverschrijdend	HBO Bedrijfskunde	
	we Rise en The	gedrag		
	Safe Space Club			
Thomas	Directeur Stichting	o.a. expert seksueel	BsC International	10 mei
Garrod-	MenasWell	geweld binnen de	Business	2024
Pullar		LGBTQ+ gemeenschap	BsC Business	
			Administration	